

VAPAAEHTOISTYÖN KEHITTÄMINEN
KELTINMÄEN ALUESEURAKUNNASSA

Ulla Hautamäki, Heini Lehtiö &
Pia Sauro

Opinnäytetyö, kevät 2018

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Pieksämäki

Sosiaalialan koulutusohjelma

Sosionomi (AMK) -diakoni &
sosionomi (AMK) -kirkon
nuorisotyönohjaaja

TIIVISTELMÄ

Hautamäki, Ulla; Lehtiö, Heini; Sauro, Pia. Vapaaehtoistyön kehittäminen Keltinmäen alue seurakunnassa. 60 s., 3 liitettä. Diakonia-ammattikorkeakoulu Pieksämäki. Sosiaalialan koulutusohjelma. Sosionomi (AMK) -diakoni ja sosionomi (AMK) -kirkon nuorisotyönohjaaja.

Opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää Jyväskylän seurakuntaan kuuluvan Keltinmäen alue seurakunnan vapaaehtoistyötä. Työelämäyhteistyökumppanimme oli Keltinmäen alue seurakunnan diakoniatyö. Opinnäytetyömme on kehittämispainotteinen työ, jossa olemme käyttäneet sekä toiminnallisia että tutkimuksellisia lähestymistapoja. Opinnäytetyön pohjana on käytetty teorian tietoa vapaaehtoistyöstä ja sen kehittämisestä.

Opinnäytetyön toiminnalliseen osuuteen kuului kaksi vapaaehtoisille järjestettyä leiriä vuosina 2016 ja 2017. Lisäksi järjestimme yhteistyössä Keltinmäen alue seurakunnan nuorisotyön kanssa ikäihmisille peli-iltoja. Nuoret saivat kokeilla vapaaehtoistyötä aikuisten tukemina.

Vuoden 2017 leirillä teimme vapaaehtoistyötä koskevan kyselytutkimuksen kehittämistyömme tueksi. Olimme kiinnostuneita selvittämään, miten vapaaehtoiset kokivat vapaaehtoistyön ja mihin he olivat tyytyväisiä. Lisäksi halusimme tietää mitä heidän mielestään tulisi kehittää. Pyysimme myös palautetta leirin osalta. Kyselyyn vastasi yhteensä 14 henkilöä. Näiden vastausten perusteella pohdimme, miten vapaaehtoistyötä ja sen toteutusta voitaisiin entisestään kehittää seurakunnassa.

Kysely osoitti, että Keltinmäen alue seurakunnan vapaaehtoistyöhön ollaan erittäin tyytyväisiä. Vapaaehtoiset saavat osallistua moneen, heillä on monipuolisesti erilaisia toimintamahdollisuuksia ja he kokevat, että seurakunta arvostaa heitä. Kyselyvastauksissa korostui, että yhteishenki ja ilmapiiri koetaan hyväksi. Vapaaehtoisille järjestetty leiri osoittautui kyselyvastausten perusteella hyvin antoisaksi ja tärkeäksi monelle.

Kyselyvastausten ja havaintojemme perusteella kehityskohteeksi koimme uusien vapaaehtoisten ja erityisesti nuorten mukaan saamisen vapaaehtoistyöhön. Lisäksi tulisi lisätä tukea ja ohjausta nykyisille vapaaehtoisille. Myös osallisuutta tulisi lisätä entisestään kohti yhteisöllisempää seurakuntaa. Näihin haasteisiin ideoimme erilaisia uusia toimintamahdollisuuksia esimerkiksi uusien vapaaehtoisten rekrytoimiseksi, nykyisten vapaaehtoisten tukemiseksi ja seurakunnan eri työalojen yhteistyön lisäämiseksi. Kehittämisideoiden osalta pyrimme käytännönläheisyyteen ja ennakkoluulottomuuteen. Painotimme työssämme osallisuuden ja yhteisöllisyyden näkökulmia.

Avainsanat: Vapaaehtoistyö, Kehittäminen, Diakoniatyö, Osallisuus, Seurakunta.

ABSTRACT

Hautamäki, Ulla; Lehtiö, Heini; Sauro, Pia. Development of Voluntary Work in Keltinmäki Congregation. 60 pages, 3 appendices. Diaconia University of Applied Sciences Pieksämäki. Degree Programme in Social Services, Option in Diaconal Social Work and Option in Christian Youth Work. Degree: Bachelor of Social Services.

The aim of this work was to develop the voluntary work in the Congregation of Keltinmäki District in Jyväskylä Parish. In this project we co-operated with the Diaconal Work of the district. This work is strongly focused on development, and thus we have used both research-based and functional approaches. The theories on voluntary work and its development work as basis of this work.

As for the functional approach, we organized two camps for the voluntary workers of the congregation in the years 2016 and 2017. We also organized game nights to elderly people with the youth work of the district. The young were able to try voluntary work with the support from the adults working in the project.

At the camp of 2017 we did a survey on voluntary work, for support regarding our development. We were interested to find out how volunteers felt about volunteering and what things they were satisfied with while working. In addition, we wanted them to indicate the targets that should be developed. We also asked for feedback about the camp in general. Altogether 14 subjects answered the survey. Based on these answers we will discuss how voluntary work and its implementation could be developed further in the congregation.

The survey indicates that the subjects are very satisfied with the voluntary work of the congregation of the Keltinmäki district. Voluntary workers can participate in many things, they have different opportunities to operate and they find that they are appreciated by the congregation. The most striking result to emerge from the data is that people find solidarity and atmosphere to be good. Based on the data the organized camp proved to be very rewarding and important for many of the volunteers.

Based on the survey and our observation, we conclude that to get new and especially young volunteers involved in the work, voluntary work needs to be developed. In addition, we should increase the support and guidance to the present voluntary workers. Also, participation in the communal congregation should be increased. To overcome these challenges, we created new opportunities, for example how to recruit new volunteers, how to support the present volunteers and how to increase co-operation between different fields of work in the congregation. As for developing ideas, we aim at practicality and open-mindedness. The emphasis of our work is on the views regarding participation and communality.

Keywords: Voluntary Work, Development, Diaconal Work, Participation, Congregation.

SISÄLLYS

| | | |
|-----|---|----|
| 1 | JOHDANTO | 6 |
| 2 | OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS | 7 |
| 2.1 | Työn tavoitteet ja prosessin kuvaus | 7 |
| 2.2 | Toimintaympäristön kuvaus | 9 |
| 3 | VAPAAEHTOISTYÖ | 10 |
| 3.1 | Vapaaehtoistyön perusteet, merkitys ja motiivit | 10 |
| 3.2 | Tutkimustuloksia vapaaehtoistyöstä | 13 |
| 4 | VAPAAEHTOISTYÖ SEURAKUNNISSA | 14 |
| 4.1 | Kirkon vapaaehtoistyön lähtökohdat | 14 |
| 4.2 | Vapaaehtoistyö Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa | 15 |
| 4.3 | Kirkon tulevaisuuden näkymät vapaaehtoistyöstä | 16 |
| 5 | VAPAAEHTOISTYÖ JA NUORET | 19 |
| 5.1 | Nuorten tekemä vapaaehtoistyö Suomessa | 19 |
| 5.2 | Nuorten motivaattorit vapaaehtoistyöhön | 21 |
| 6 | VAPAAEHTOISTYÖN KEHITTÄMINEN | 23 |
| 7 | TOIMINNALLINEN OSUUS | 25 |
| 7.1 | Vapaaehtoisten leirit | 26 |
| 7.2 | Vapaaehtoistyöntorin antia syksyn 2016 leiriltä | 27 |
| 7.3 | Nuorten järjestämät peli-illat ikäihmisille | 28 |
| 8 | KYSELYTULOKSET VAPAAEHTOISTEN LEIRILTÄ | 29 |
| 8.1 | Aineistonkeruu | 30 |
| 8.2 | Taustatiedot | 32 |
| 8.3 | Hyvinvointi | 33 |
| 8.4 | Vapaaehtoistyön kehittäminen | 35 |
| 8.5 | Leiri | 36 |

| | |
|---|----|
| 8.6 Lyhyt koonti kyselytuloksista | 37 |
| 9 JOHTOPÄÄTÖKSET | 38 |
| 9.1 Uusia toimintamahdollisuuksia | 38 |
| 9.2 Nuoret mukaan vapaaehtoistyöhön | 39 |
| 9.3 Vapaaehtoisuuteen ja osallisuuteen liittyviä muita ideoitamme | 41 |
| 10 POHDINTA | 43 |
| 10.1 Opinnäytetyön esittely työelämäyhteistyökumppanillemme | 43 |
| 10.2 Opinnäytetyön arviointia | 43 |
| 10.3 Eettisyys ja luotettavuus | 45 |
| 10.4 Ammatillinen kasvumme | 46 |
| LÄHTEET | 49 |
| LIITTEET | 53 |
| Liite 1. Kyselylomake | 53 |
| Liite 2. Leiriohjelmat | 57 |
| Liite 3. Peli-iltojen mainokset | 59 |

1 JOHDANTO

Tässä opinnäytetyössämme perehdymme vapaaehtoistyön kehittämiseen seurakunnassa. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon vuonna 2014 julkaisemassa tulevaisuuselonteossa ”Kirkkona monikulttuurisessa yhteiskunnassa” pohditaan kirkon tulevaisuutta. Siinä todetaan, että uudistuvassa kirkossa vapaaehtoisuuden asemaa tulee seurakunnissa vahvistaa. Vapaaehtoistoiminnan vahvistumisen myötä seurakuntien elämä ja toiminta monipuolistuvat. (Kirkkona monikulttuurisessa yhteiskunnassa 2014, 41-42.) Kirkon vapaaehtoistoiminnan visiossa vapaaehtoistyö on innostavaa, tarjoaa mielenkiintoisia tehtäviä ja on henkisesti palkitsevaa. Vapaaehtoistyö on vaikuttavaa, voimaannuttavaa sekä yhteisöllisyyttä ja osallisuutta lisäävää. Kaikkien vapaaehtoisten työtä arvostetaan, tuetaan tasapuolisesti ja johdetaan laadukkaasti. Vapaaehtoiset sekä työntekijät toimivat hyvässä vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä. (Jokainen on osallinen 2015, 9-10.) Haluamme tällä opinnäytetyöllä edistää tämän vision toteutumista.

Työelämäyhteistyökumppanimme on Jyväskylän seurakuntaan kuuluva Keltinmäen alue seurakunnan diakoniatyö. Tavoitteenamme on kehittää Keltinmäen alue seurakunnan vapaaehtoistyötä uuden toiminnan sekä kehittämistyötä tukevan kyselyn kautta. Lähtökohtamme kehittämistyöhön olivat hyvät, sillä vapaaehtoistyön paikka Keltinmäen alue seurakunnassa on hyvin vakiintunut ja vapaaehtoistyö on hyvin organisoitua. Pystyimme näin lähtemään hyvistä lähtökohdista ideoimaan uusia toimintatapoja ja mahdollisuuksia vapaaehtoistyön kehittämiseen. Ideoinnissa pyrimme käytännönläheisyyteen ja ennakkoluulottomuuteen ja erityisesti kiinnitimme huomiota osallisuuden ja yhteisöllisyyden näkökulmiin.

Vapaaehtoistyö ja sen kehittäminen ovat ajankohtaisia ja merkityksellisiä aiheita, sillä tulevaisuudessa seurakunnan työntekijöiden resurssien niukentuessa vapaaehtoistyön rooli korostuu entisestään. On kuitenkin huolehdittava siitä, ettei vapaaehtoistoimintaa lähestytä vähenevien henkilöstöresurssien aiheuttaman työvoimapulan paikkaajana. Jäsenten osallisuus kuuluu seurakunnan olemukseen aina ja kaikkialla. Vapaaehtoistyöllä on merkittävä rooli osallisuuden ja yhteisöllisyyden rakentajana ja kohtaamisen edistäjänä seurakunnissa. (Kohtaamisen kirkko 2014, 24.)

2 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

Tässä kappaleessa kerromme opinnäytetyömme taustoista, tavoitteesta, prosessimme kulusta sekä kuvaamme toimintaympäristöä, jossa opinnäytetyö on toteutettu.

2.1 Työn tavoitteet ja prosessin kuvaus

Opinnäytetyötämme olemme tehneet yhdessä työelämäyhteistyökumppanimme Keltinmäen alue seurakunnan diakoniatyön kanssa. Prosessimme alkoi keväällä 2016 ja päättyi keväällä 2018. Yhteistyökumppanimme on ollut läpi koko prosessin mukana opinnäytetyön eri osuuksien ideoinnissa, suunnittelussa ja toteutuksessa.

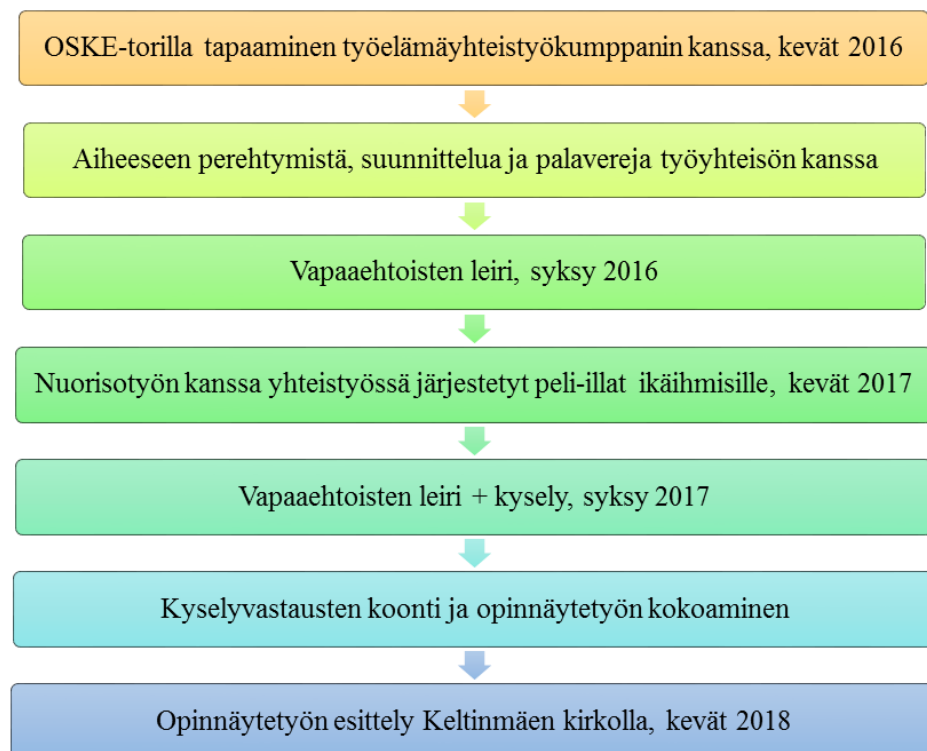
Tavoitteenamme on kehittää Keltinmäen alue seurakunnan vapaaehtoistyötä. Tavoitteemme toteutumisen kannalta pidämme merkittävänä, että vapaaehtoistyö olisi entistä osallistavampaa, yhteisöllisempää ja työalaroja ylittävää. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon julkaisussa ”Jokainen on osallinen (2015)” on määritelty strategiset polut, joihin kiinnitetään erityisesti huomiota vapaaehtoistyön tulevaisuuden vision toteuttamiseksi. Strategiset polut ovat lyhyesti seuraavat: 1. Toiminta- ja hallintorakenteiden kehittäminen ja toimintakulttuurin uudistaminen, 2. Vapaaehtoistoiminnan johtaminen, 3. Rekrytointi 4. Koulutus 5. Viestinnän kehittäminen (Jokainen on osallinen 2015, 9-10, 23). Olemme kiinnittäneet erityisesti huomiota näihin strategisiin polkuihin, sillä ne ovat merkityksellisiä meidän kehittämistyömme kannalta. Tähän toiminnan kehittämiseen pyrimme monin keinoin: erilaisilla toiminnallisilla osuuksilla, kehittämistyötä tukevalla aineistonkeruulla, tiiviillä yhteistyöllä työelämän kanssa sekä teorian tiedon kartoittamisella ja hyödyntämisellä.

Opinnäytetyöprosessimme alkoi keväällä 2016, jolloin tapasimme OSKE-torilla Keltinmäen alue seurakunnan diakoniatyöntekijä Ainoleena Laitisen. OSKE eli osallistavan kehittämisen toiminta on työelämää ja oppimista palvelevaa yhteiskehittämistä, joka perustuu työelämäkumppanien ja Diakin yhteisiin tavoitteisiin (Diakonia-ammattikorkeakoulu 2017). Ainoleena Laitinen ehdotti meille vapaaehtoisten leirin järjestämistä, kun kerroimme hänelle mielenkiinnostamme kehittää seurakunnan vapaaehtoistyötä. Ennen käytännön toteutusta prosessiin on kuulunut tiedonhakua, jota

olemme etsineet esimerkiksi avainsanoilla vapaaehtoistyö, vapaaehtoistoiminta ja osallisuus.

Alla olevassa kaaviossa (Kuva 1) olemme kuvanneet opinnäytetyöprosessiamme. Prosessi oli kahden vuoden mittainen ja monivaiheinen. Tällä kaaviolla pyrimme selkeyttämään prosessimme kulkua. Opinnäytetyön toiminnalliseen osuuteen kuuluivat kaksi vapaaehtoisten leiriä syksyinä 2016 ja 2017 sekä Keltinmäen alue seurakunnan nuorisotyön kanssa yhteistyössä järjestetyt peli-illat ikäihmisille keväällä 2017. Kehittämistyömme tueksi järjestimme kyselyn jälkimmäisellä vapaaehtoisten leirillä, jonka tulokset ovat esillä myöhemmin tässä työssä. Prosessimme päättyi keväällä 2018 opinnäytetyön esittelyyn Keltinmäen kirkolla. Esittelimme työmme tulokset työyhteisölle sekä kiinnostuneille vapaaehtoisille ja seurakuntalaisille.

Kuva 1: Kaavio opinnäytetyöprosessistamme



Näiden ylläolevien vaiheiden (Kuva 1.) lisäksi rinnalla ovat kulkeneet koko ajan yhteistyö työelämän kanssa sekä teorian tiedon kartoittaminen ja kasaaminen.

Lähtökohtamme kehittämistyöhön olivat hyvät, sillä vapaaehtoistyö Keltinmäen alue seurakunnassa on hyvin organisoitua ja vakiintunutta. Pääsimme hyvistä lähtökohdista ideoimaan uusia toimintatapoja ja mahdollisuuksia vapaaehtoistyön kehittämiseen.

Opinnäytetyön olemme aloittaneet neljän hengen ryhmänä. Yksi jäsenistä päätyi kuitenkin tekemään oman opinnäytetyön alkusyksystä 2017. Hänen työpanoksensa näkyy osin opinnäytetyössämme. Lisäksi huomioitavaa on, että yksi ryhmämme jäsen sai keväällä 2018 määräaikaisen diakonin viran Keltinmäen alue seurakunnasta. Hän pääsi työnsä puolesta tutustumaan vapaaehtoiisiin ja vielä konkreettisemmin työn kehittämiseen mukaan.

2.2 Toimintaympäristön kuvaus

Jyväskylän seurakunta oli vuoden 2018 Suomen evankelis-luterilaisen kirkon suurin seurakunta, joka on jaettu yhdeksään alue seurakuntaan. Jyväskylän alue seurakunnat ovat Huhtasuo, Keltinmäki, Keskusta, Korpilahti, Kuokkala, Palokka, Säynätsalo, Tikkakoski ja Vaajakoski. Seurakunnan omien sivujen mukaan jäsenmäärä on pysynyt hyvin vakaana ja 1.1.2018 jäsenmäärä oli 95 621 henkeä. Seurakunnan jäsenmäärään vaikuttavat positiivisesti muun muassa opiskelijoiden tuoma muuttoliike ja Jyväskylän väestörakenne. Syntyneitä ja lapsena kastettuja on enemmän kuin kuolleita. (Jyväskylän seurakunta 2018.)

Opinnäytetyömme toimintaympäristö, Keltinmäen alue seurakunta, on tunnettu monipuolisesta jumalanpalveluselämästään, aktiivisista seurakuntalaisista erilaisissa tehtävissä ja ajankohtaisiin asioihin liittyvistä keskustelutilaisuuksista. Moni kaupunkilainen tulee pidemmästäkin matkasta erityisesti Keltinmäen kirkon messuun. Lapsille, nuorille ja perheille on monenlaista toimintaa. Keltinmäen alue seurakunnan alue on hyvin laaja ja siihen kuuluu monta aluetta: Keltinmäki, Mäyrämäki, Mustalampi, Ylämyllyjärvi, Myllyjärvi, Kypärämäki, Köhniö, Laajavuori, Haukkala, Kortemäki, Korteranta, Kortesus, Kortekeskus, Ylioppilaskylä, Kuohu ja Vesanka. (Jyväskylän seurakunta, Keltinmäen alue seurakunta 2018.)

Diakoninen työ on erilaista esimerkiksi Kortepohjassa, Kypärämaässä, Kuohulla tai Keltinmäessä. Keltinmäessä asuu eläkeläisiä, lapsiperheitä ja opiskelijoita. Kortepohja on

tunnettu ylioppilaskylästä, joka tarjoaa asunnon yhteensä noin 2000 opiskelijalle ja Kypärämäki on etenkin lapsiperheiden suosiossa. Kuohun kylän keskipisteenä toimii Kuohun Kylätalo, jossa diakoni vierailee kerran kuukaudessa. (Jyväskylän kaupunki, 2018; Keltinmäen alue seurakunta.) Toimintaympäristönä Keltinmäen alue seurakunta on hyvin monipuolinen. Pääasiassa alueella on kaupunkiasutusta, mutta Kuohu ja Vesanka tuovat monipuolisuutta maalaismaisemillaan. Alueiden moninaisuus tuo omat rikkautensa, mutta myös haasteensa: seurakunnan tulisi pystyä vastaamaan monenlaisiin eri ikäisten seurakuntalaisten tarpeisiin maantieteellisesti laajalla alueella.

3 VAPAAEHTOISTYÖ

Tässä kappaleessa haluamme tuoda esiin vapaaehtoistyön perusteita teorian pohjalta: mitä vapaaehtoistyö on, miten vapaaehtoistyö on merkityksellistä yksilölle ja yhteiskunnalle, ja mitkä tekijät motivoivat yksilöä vapaaehtoistyöhön. Lisäksi perehdymme, mitä erityispiirteitä vapaaehtoistyöllä Suomessa on tutkimusten perusteella.

3.1 Vapaaehtoistyön perusteet, merkitys ja motiivit

Vapaaehtoistoiminnan ytimenä voidaan pitää tekoja, joita ihmiset tekevät arjessa toistensa hyväksi, eli ihmisten välistä tukea ja vastuunkantoa. Vapaaehtoistyötä on hyvin monenlaista, mutta yhteistä kaikelle vapaaehtoistyölle on vapaa tahto, palkattomuus ja yhteisöllinen hyöty. Vapaaehtoistyöstä nostetaan usein esille osallisuuden ja inhimillisen välittämisen merkitys koko yhteiskunnan toimivuuden kannalta. Vapaaehtoistyön synonyyminä on käytetty sanaa vapaaehtoistoiminta, joka viittaa siihen, että vapaaehtoistyöntekijä ei ole tehtävässään työssä vaan toimijana. (Harju, Niemelä, Ripatti, Siivonen & Särkelä 2001, 7; Mykkänen-Hänninen 2007, 10.)

Vapaaehtoistoimintaa organisoidaan ja hyödynnetään monissa järjestöissä. Etenkin kolmas sektori eli järjestökenttä on muodostanut laajan ja vankan vapaaehtoistyön toimintaympäristön, ja sen asema on hyvin vakiintunut hyvinvointiyhteiskunnassamme.

Vapaaehtoistyö on kuulunut kiinteästi esimerkiksi urheiluseurojen, harrastus-, kulttuuri- ja ympäristöjärjestöjen toimintaan. Myös sosiaali- ja terveysalalla sekä seurakunnissa on monipuolista vapaaehtoistoimintaa. Koska vapaaehtoistyötä on tarjolla monipuolisesti, on vapaaehtoistyöhön hakeutuvalla mahdollisuus valita itseään kiinnostavaa toimintaa monen erilaisten järjestöjen, yhteisöjen ja tehtävien joukosta. Esimerkiksi sosiaalialalla kohtaaminen voi tapahtua kahden kesken kasvotusten, ryhmässä, puhelimesta tai netissä. Kohtaamiset voivat olla kertaluonteisia tai ne voivat muodostaa pidempi aikaisen tukisuhteen. Vapaaehtoistyöntekijänä voi toimia muun muassa lasten, nuorten, aikuisten, vanhuksien, vammaisten tai maahanmuuttajien parissa. Toiminnan tavoitteena voi olla esimerkiksi elämänmuutoksesta tai kriisistä selviäminen, sairauteen tai kulttuuriin sopeutuminen, päihitteettömyyteen tukeminen tai yksinäisyyden lieventäminen. (Mykkänen-Hänninen 2007, 9, 13.)

Vapaaehtoistyön määritelmissä korostetaan, että vapaaehtoistyötä tehdään tavallisen ihmisen tiedoin ja taidoin, omaa elämäkokemusta ja persoonaa hyödyntäen. Vapaaehtoistyöhön sitoudutaan omasta tahdosta, sitä tehdään omalla ajalla ja ilman rahallista korvausta. Vapaaehtoistyön tehtävä on tukea ja täydentää esimerkiksi sosiaali- ja terveyspalveluita. Vapaaehtoistyön turvin ei saa, eikä voi palkata tai korvata ammattityötä. Myös vastuu vapaaehtoistyöntekijälle luovutetuista tehtävistä kuuluu toimintaa organisoiville järjestöille ja yhteisöille. Näin ollen onkin tärkeää, että vapaaehtoistyötä hyödyntävällä yhteisöllä on riittävästi resursseja toiminnan organisointiin ja yhteisö arvioi vapaaehtoistyön käyttömahdollisuuksien lisäksi myös sen sisältämät mahdolliset riskit. (Mykkänen-Hänninen 2007, 11-13.)

Vapaaehtoistyö on sidoksissa kulloinkin vallitsevaan yhteiskunnalliseen tilanteeseen. Esimerkiksi valtion taloudellinen tilanne, vallalla oleva työvoimapolitiikka ja työllisyystilanne, väestön ikärakenne tai sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön muutokset voivat vaikuttaa järjestöihin ja niiden vapaaehtoistyöhön. Vapaaehtoistyö toteutuu monen ilmiön ja muutoksen keskiössä. Nykyään vapaaehtoistyön tarve on suuri, sillä teollistumisen ja kaupungistumisen myötä ihmisten luontaiset lähiyhteisöt ovat murentuneet, perhekoko on pienentynyt ja perheen muodot ovat muuttuneet. Muuttoliikenne on suuntautunut kasvukeskuksiin ja sen myötä yksilöä kannattelevien lähiverkoston etäisyydet ovat kasvaneet ja yhteydet ohentuneet. Toisaalta organisoidun vapaaehtoistyön merkitys korostuu nykyisessä yhteiskunnallisessa tilanteessa, jossa

hyvinvointivaltio on heikentänyt ihmisten omaa osallisuutta hyvinvoinnin rakentamisessa ja sosiaalisen huolenpidon kulttuurin ylläpitämisessä. (Mykkänen-Hänninen 2007, 5, 14.)

Suomessa ei ole lakia vapaaehtoistyöstä, kuten monissa muissa Euroopan maissa. Vapaaehtoistyön säädökset on hajautettu useiden eri lakien, kuten tuloverolain, työttömyysturvalain ja työturvallisuuslain, alle. Tuloverolaissa määritellään, millainen vapaaehtoistyö voi olla verotonta, sekä vapaaehtoisten kulukorvauksista. Työttömyysturvalaissa kerrotaan, millaista vapaaehtoistyötä työttömät työnhakijat saavat tehdä. Työturvallisuuslaissa määritellään, että työturvallisuusohjeet ja määräykset koskevat myös vapaaehtoisia. Lisäksi vapaaehtoistyötä koskevat ainakin henkilötietolaki sekä laki nuorista työntekijöistä. (VETY-hanke 2014, 112.)

Ihmiselle on ominaista halu auttaa ja tukea lähimmäistään. Yksilölle vapaaehtoistyö voi tarjota sisältöä elämään, yhteiskunnallisen vaikuttamisen areenan, kokemuksen merkittävästä toiminnasta ja mahdollisuuden auttaa ja kehittyä. Vapaaehtoistoiminta tarjoaa uusia ihmissuhteita ja yhteisöllisyyden kokemuksen. Muutos elämäntilanteessa liittyy usein vapaaehtoistyöhön hakeutumiseen. Työelämä kytkee yksilön kiinteästi yhteiskuntaan, mutta työsuhteen katketessa tai puuttuessa yksilö etsii uusia tapoja kiinnittyä yhteiskuntaan ja osallistumien vapaaehtoistyöhön tarjoaa tällaisen kiinnittymispinnan. Elämäntilanteen muutokset muuttavat myös ajankäyttöä. Eläkkeelle siirtyminen, osa-aikatyö tai työttömyys lisää ratkaisevasti vapaa-aikaa, joka on edellytys vapaaehtoistyöhön osallistumiselle ja toimintaan sitoutumiselle. Vapaaehtoistyöhön lähdetään myös kehitys- ja kypsymisprosessin tuloksena: elämään saatetaan kaivata uutta sisältöä. Toisaalta taas oma henkilökohtainen elämänkriisi tai vaikea elämänvaihe voi myös herättää kiinnostuksen vapaaehtoistyötä kohtaan, sillä selvittyään vastoinkäymisistä ihminen on motivoitunut ja halukas auttamaan muita. (Mykkänen-Hänninen 2007, 9-11, 22-23.)

Yksilön halu auttaa ja kantaa sosiaalista vastuuta kanssaihmisistään on arvokas voimavara, jota hyödynnetään monenlaisissa tehtävissä. Yhteiskunnan kannalta on hyödyllistä ja merkittävää, että kansalaisten aktiivisuus voi kanavoitua yhteiseksi hyväksi. Vapaaehtoistoiminta ei ole vain tuen ja palvelujen tarjoamista, vaan muutosvoima yhteiskunnassa. Vapaaehtoistyöllä on kaksi yhteiskunnallista tehtävää. Vapaaehtoistyö tarjoaa osallistumismahdollisuuksia kansalaisille. Osallisuus vahvistaa sidettä yksilön ja yhteiskunnan välille ja ehkäisee näin syrjäytymistä. Samalla

vapaaehtoistyö tarjoaa hyvinvointiyhteiskunnan palvelujärjestelmään lisäresurssia, sillä avun ja tuen tarvitsijoita on paljon. (Harju ym. 2001, 7; Mykkänen-Hänninen 2007, 5-6, 12-17.)

Vapaaehtoistyöhön hakeutumisen taustalla vaikuttavat monet motiivit ja intressit: tiedostetut ja tiedostamattomat, ääneen sanotut ja sanomattomat. On motiiveja, jotka ovat hyväksytyjä ja eettisesti perusteltuja. Tällaisia ovat esimerkiksi kansalaisvastuu, lähimmäisenrakkaus ja solidaarisuus heikompiosaisia kohtaan. Kaikki motiivit eivät ole lähtökohtaisesti hedelmällisiä autettavan ja auttajan kohtaamista ajatellen. Tällaisia motiiveja ovat esimerkiksi kokeilun halu, ryhmän kaipuu, uteliaisuus, tarve ratkaista muiden ongelmia tai nostaa omaa statustaan. Nämä motiivit ovat luonteeltaan kyseenalaisia eivätkä ole maallikkoauttamiselle hyviä lähtökohtia. Vapaaehtoistyöntekijän tulee toimia rinnalla kulkijana ja vuorovaikutuksessa tulee korostua empaattinen ja kunnioittava suhtautuminen. Vapaaehtoistyöntekijän tärkeä työkalu on kyky olla läsnä. (Mykkänen-Hänninen 2007, 12, 24.)

3.2 Tutkimustuloksia vapaaehtoistyöstä

Tässä osiossa perehdymme tutkimuksen perusteella siihen, kuinka yleistä vapaaehtoistyö on Suomessa ja mitä erityispiirteitä sillä täällä on. Tutkimus on Kansalaisareenan, Helsinki Mission ja Kirkkohallituksen Taloustutkimukselta tilaama tutkimus suomalaisten tekemästä vapaaehtoistyöstä vuosilta 2010 ja 2015.

Vuonna 2015 32,7% kansalaisista ilmoitti tehneensä vapaaehtoistyötä neljän viimeksi kuluneen viikon aikana. Tutkimus tehtiin vuosina 2010 ja vuosina 2015, ja viidessä vuodessa kehitys on kulkenut siihen suuntaan, että hiukan harvempi tekee vapaaehtoistyötä kuin ennen, mutta ne jotka tekevät, tekevät sitä entistä enemmän. Myös sukupuolijakauma on muuttunut viiden vuoden sisällä, sillä vuonna 2015 vapaaehtoistyötä tekee nyt useampi nainen kuin mies. Vuonna 2010 tilanne oli päinvastoin. Eniten vapaaehtoistunteja tehtiin vuonna 2015 lasten, kulttuurin ja liikunnan parissa. Viimeisen neljän viikon ajanjaksolla kolme yleisintä vapaaehtoistyön muotoa olivat auttaminen, talkootyöt ja hallinto- ja luottamustehtävät. Hengellisiin tai uskonnollisiin tehtäviin osallistui 6% vastaajista viimeisen neljän viikon aikana. (Rahkonen 2015.)

Tutkimuksessa tehtiin myös havaintoja vapaaehtoistyön luonteesta: 50 % vapaaehtoistyöstä on ollut vastaajien ilmoituksen mukaan pitkäkestoista ja 61% vapaaehtoistyöstä on ollut ensisijaisesti säännöllistä. Hieman yli puolet, 53%, vapaaehtoistyöstä on ollut ensisijaisesti jonkun järjestön tai yhteisön organisoimaa. Eniten vapaaehtoistyötä tekevät tuntimääräisesti neljän viikon ajanjaksolla ylemmät toimihenkilöt ja asiantuntijat, eläkeläiset, osapäivätyössä käyvät ja työttömät. Vähiten vapaaehtoistyötä sen sijaan tekevät maanviljelijät tai työntekijät, toimihenkilöt, kokopäivätyössä käyvät ja yrittäjät tai johtavassa asemassa olevat. (Rahkonen 2015.)

Ajanpuute on yleisin syy vapaaehtoistyöhön osallistumattomuudelle. Muita yleisiä syitä olivat, että ei ole pyydetty, terveydelliset syyt, vaativa elämäntilanne ja epätietoisuus, miten päästä mukaan. Tutkimuksesta kuitenkin selviää, että halukkuutta vapaaehtoistyöhön olisi: niistä, jotka eivät ole toimineet vapaaehtoisena, 53% olisi kuitenkin halukkaita vapaaehtoistyöhön. Vapaaehtoistyötä ja sen tulevaisuutta pidetään selkeästi tärkeänä, sillä 32% suomalaisista on täysin samaa ja 39% jokseenkin samaa mieltä siitä, että ”lapsia ja nuoria pitäisi kasvattaa vapaaehtoistyöhön osana koulujärjestelmää”. (Rahkonen 2015.)

4 VAPAAEHTOISTYÖ SEURAKUNNISSA

Vapaaehtoistoiminnalla on merkittävä asema kirkon ja seurakuntien toiminnassa. Koska aiheenamme on vapaaehtoistyö erityisesti seurakunnissa, tuomme tässä kappaleessa esiin kirkon vapaaehtoistyön lähtökohtia sekä tutkimustietoa seurakuntien vapaaehtoistyöstä. Lisäksi tuomme esiin kirkon tulevaisuuden visioita vapaaehtoistyöstä, sillä ne ovat merkittäviä kehittämistyömme kannalta.

4.1 Kirkon vapaaehtoistyön lähtökohdat

Kirkon vapaaehtoistoiminnan perustehtävänä on kutsua ihmisiä osallisuuteen rakkauden ja vastuun yhteisössä ja tarjota jokaiselle mahdollisuus antaa aikaansa ja osaamistaan yhteiseen käyttöön. Kirkossa vapaaehtoisuus ei ole pelkästään ihmisen oma-aloitteisen

aktiivisuuden pohjalta tapahtuvaa toimintaa, vaan kastettuina kristittyinä me olemme osa osallisuuden ja luottamuksen yhteisöä. Meidät on kutsuttu vastuuseen seurakunnan tehtävän toteutumisesta ja toisistamme. Samalla jokainen vahvistuu yhteisestä uskosta, palvelusta ja rakkaudesta. Vapaaehtoistoiminta on osa kirkon olemusta ja seurakunnan perustehtävä kuuluu kaikille sen jäsenille. (Jokainen on osallinen 2015, 14-15, 23.)

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon vapaaehtoistoiminnan arvoja ovat kristillinen usko ja lähimmäisenrakkaus, tasavertaisuus, vastuullisuus ja laadukkuus. Vapaaehtoistoiminta perustuu kristilliseen uskonkäsitykseen ja vapaaehtoistoiminta on yksi tapa elää todeksi uskoa ja siten toteuttaa lähimmäisenrakkautta. Kaikki ovat tervetulleita mukaan toimintaan niillä edellytyksillä, jotka heillä on. Toiminnan tulee olla avointa, läpinäkyvää ja toisia kunnioittavaa ja kannustavaa. Vapaaehtoiset ja työntekijät ovat tasavertaisia toimijoita ja työntekijät tukevat vapaaehtoisia heidän toiminnassaan. Vastuullisuuteen liittyen vapaaehtoisille annetaan tarvittavat ja riittävät resurssit toiminnan toteuttamiseen ja koordinoivat vastuuhenkilöt huolehtivat siitä, että vapaaehtoiset saavat tehtäviinsä työntekijöiden ja organisaation tuen. Kaikkien itsemääräämisoikeutta kunnioitetaan ja henkinen ja fyysinen turvallisuus taataan. Laadukkuuden kannalta huomioitavaa on, että hyvä johtaminen sekä tarvittavan osaamisen ja kehittymisen varmistaminen ovat edellytyksiä laadukkaalle vapaaehtoistoiminnalle. (Jokainen on osallinen 2015, 7-8.)

4.2 Vapaaehtoistyö Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa

Vuonna 2015 Suomen evankelis-luterilaisen kirkon vapaaehtoistyössä toimi 95 000 henkilöä (Rahkonen 2015). Suomen evankelis-luterilainen kirkko tarjoaa monipuolisesti erilaisia mahdollisuuksia toimia vapaaehtoisena. Vapaaehtoisena voi toimia esimerkiksi jumalanpalveluksissa, musiikkitoiminnassa, nuoriso- ja lapsityössä, hallinnossa ja sielunhoidossa. Erityisen paljon vapaaehtoisia toimii diakoniatyössä, jossa vapaaehtoisten määrä on jokseenkin tasaisesti lisääntynyt koko 2000-luvun ajan, ja vapaaehtoisia onkin mukana 30 000. Palveleva puhelin on yksi kirkon vanhimmista vapaaehtoistoiminnan muodoista ja siinä työskentelee säännöllisesti noin 2000 päivystäjää. (Kirkon tutkimuskeskus 2016.)

Valtaosa seurakunnista ilmoitti tutkimuksessa, että vapaaehtoistyötä on kehitetty vuosina 2012-2015 luomalla uusia vapaaehtoistyön muotoja sekä ottamalla vapaaehtoiset mukaan

vapaaehtoistoiminnan kehittämiseen. Tällä on selkeästi ollut positiivinen vaikutus, sillä yli puolet Suomen seurakunnista raportoi, että vapaaehtoisten määrä seurakunnissa on lisääntynyt vuosina 2012-2015. Vain 6% seurakunnista ilmoitti vapaaehtoisten vähentyneen kyseessä olevalla ajanjaksolla, eli suunta on todella hyvä. (Kirkon tutkimuskeskus 2016.)

Tutkimuksesta selviää, että noin 13 % suomalaisista osallistuu seurakunnan vapaaehtoistyöhön vähintään vuosittain. Tämän lisäksi 15 % osallistuu harvemmin, joten kokonaisuudessaan noin neljännes suomalaisista osallistuu vähintään jollakin aktiivisuudella vapaaehtoistyöhön seurakunnissa. Ikäjakaumaa on jokseenkin havaittavissa; eniten vapaaehtoistyössä toimivat 65-79 vuotiaat, sitten 50-64 vuotiaat ja sen jälkeen hypätäänkin nuoreen sukupolveen, 15-24-vuotiasiin. Sukupuolijakauma ei ole suuri, mutta miehet osallistuvat hieman naisia vähemmän vapaaehtoistyöhön. (Kirkon tutkimuskeskus 2016.)

15-24-vuotiasta 12% osallistui vuosittain seurakunnan vapaaehtoistyöhön. Seurakunnat tavoittavat nuoria erityisesti isostoiminnan kautta, ja näin ollen seurakunnan vapaaehtoistoiminnassa mukana olleista 15-18 -vuotiaista nuorista 64% on toiminut juuri isosena joko rippileireillä tai muilla leireillä. Loput, noin kolmasosa nuorista, on ollut vapaaehtoisena pääasiassa jumalanpalveluksissa, kerhonohjaajina, partion ryhmänohjaajina, pyhäkouluissa ja diakoniatyössä. 15-24 vuotiasta 48% oli täysin samaa mieltä tai osittain samaa mieltä, että seurakuntien tulisi tarjota enemmän mahdollisuuksia toimia vapaaehtoisena. (Kirkon tutkimuskeskus 2016.)

4.3 Kirkon tulevaisuuden näkymät vapaaehtoistyöstä

Kirkon vapaaehtoistoiminnan visio on, että kirkon vapaaehtoistyö on innostavaa, tarjoaa mielenkiintoisia tehtäviä ja on henkisesti palkitsevaa. Se on arvostettua, tunnustettua ja vaikuttavaa. Se voimaannuttaa ja lisää yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. Kaikki vapaaehtoistyö on yhtä arvokasta ja jokainen seurakunnan jäsen voi hyödyntää omaa osaamistaan ja toimintakykyään merkityksellisellä tavalla seurakuntien moninaisissa tehtävissä. Kaikkien vapaaehtoisten työtä arvostetaan ja tuetaan tasapuolisesti ja johdetaan laadukkaasti. Vapaaehtoiset ja työntekijät toimivat hyvässä vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä. Strategiset polut, joihin kiinnitetään erityisesti huomiota vision toteutumiseksi, ovat seuraavat: 1. Toiminta- ja hallintorakenteiden

kehittäminen ja toimintakulttuurin uudistaminen, 2. Vapaaehtoistoiminnan johtaminen, 3. Rekrytointi 4. Koulutus 5. Viestinnän kehittäminen. (Jokainen on osallinen 2015, 9-10, 23.)

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon vuonna 2014 julkaisemassa tulevaisuuselonteossa ”Kirkkona monikulttuurisessa yhteiskunnassa” pohditaan kirkon tulevaisuutta. Siinä todetaan, että uudistuvassa kirkossa vapaaehtoisuuden asemaa tulee seurakunnissa vahvistaa. Seurakuntalaisten aktiivinen toiminta yhteisön hyväksi ei ole erillinen toimintamuoto, vaan tapa elää todeksi kristillistä uskoa ja kasteeseen perustuvaa yhteistä pappetta. Yhteiseen pappeuteen perustuva maallikkovastuu ja vapaaehtoistoiminta eivät aina saa riittävästi mahdollisuuksia seurakuntaelämässä. Seurakunnissa tulee tarjota vapaaehtoisille uusia toimintamahdollisuuksia. Tämä edellyttää seurakuntiemme henkilöstöltä ja luottamushenkilöiltä ajattelu- ja toimintatavan muutosta. Vapaaehtoistyötä tukevan asennemuutoksen ja työkulttuurin kehittämisen tulee läpäistä koko kirkko. Seurakuntien tulee luoda paikallistasolla käytäntöjä, joilla vähennetään työntekijäkeskeistä toimintaa, lisätään vapaaehtoisuutta ja vahvistetaan osallisuutta. Yksi keskeisimpiä palkattujen työntekijöiden haasteita on tulevaisuudessa se, miten he onnistuvat antamaan vapaaehtoisille tilaa, näkemään heidät työkuppaneina sekä vahvistamaan heidän osallisuuttaan seurakunnan elämässä ja toiminnassa. Jokaisen työntekijän toimenkuvaan kuuluu omalta osaltaan vapaaehtoisten rekrytointi, koulutus, tukeminen ja koordinointi. Riittävän arvostuksen, koulutuksen ja tuen antaminen vapaaehtoisille on koko kirkon asia. (Kirkkona monikulttuurisessa yhteiskunnassa 2014, 41-42; Meidän kirkko 2007, 22, 42.)

Julkaisussa nostetaan esille myös sanan ”vapaaehtoisuus” soveltuvuus tulevaisuudessa: vapaaehtoisuus on käypä, mutta ei ehkä paras mahdollinen sana kuvaamaan kristityn elämää kutsumuksensa mukaan. Kehittyvä vapaaehtoisuus edellyttää ilmaisujen uudistamista: tulevaisuudessa korostetaan kristillisen kutsumuksen mukaan elämistä ja työn tekemistä lähimmäisen hyväksi. Kristitylle kaikki työ on työtä lähimmäisten hyväksi. Huomioitavaa on, että seurakuntalaisten keskuudesta löytyy monia tulevaisuuden kannalta keskeisiä taitoja, joita seurakunta tarvitsee, esimerkiksi osaamista kulttuurienvälisistä suhteista, sosiaalisesta mediasta ja taloudesta. Nämä taidot ja osaaminen ovat seurakunnan voimavaroja. (Kirkkona monikulttuurisessa yhteiskunnassa 2014, 41-42.)

Tulevaisuuden näkymänä on, että kirkon työntekijöiden peruskoulutusta kehitetään antamaan valmiudet vapaaehtoistoiminnan mahdollistamiseen ja ohjaamiseen. Seurakunnissa tulee olla tarjolla ihmisten ja yhteisön tarpeiden, osaamisen ja kiinnostuksen pohjalta nousevia konkreettisia tehtäviä. Kirkkoja ja muita seurakunnan tiloja pidetään auki vapaaehtoisvoimin hiljentymistä ja keskusteluja varten ja seurakuntalaisten vastuu yhteisestä jumalanpalveluselämästä kasvaa esimerkiksi jumalanpalvelusryhmien perustamisen myötä. Vapaaehtoistoiminnasta tulee osa rippikoulua ja isokoulutusta siten, että kokemus osallistumisesta vapaaehtoistyöhön syntyy jo rippikoulussa. Vapaaehtoistoiminnan konsepteja kehitetään, jaetaan ja sovelletaan koko kirkossa. Kaiken kaikkiaan vapaaehtoistoiminnan vahvistumisen myötä seurakuntien elämä ja toiminta monipuolistuvat. (Kirkkona monikulttuurisessa yhteiskunnassa 2014, 42.)

Yhteisöllisyyden kehittäminen seurakunnissa ei kuitenkaan aina ole helppoa, kuten Päivi Thitzin väitöskirjassa ”Seurakunta osallisuuden yhteisönä” (2013) todetaan. Seurakunnissa on pitkä traditio ja hyvin vakiintuneet toimintamallit. Näiden ansiosta toiminnalle on vankka pohja, joka kuitenkin usein rajoittaa näkemästä uusia mahdollisuuksia. Vaikka seurakunnassa koettaisiinkin tarvetta toiminnan uudistamiselle, käytännön tasolla se ei ole aina helppoa. Tähän vaikuttaa esimerkiksi olemassa olevat rakenteet ja toimintakulttuuri. Työntekijöiden ja seurakuntalaisten yhteistyön haasteita ovat esimerkiksi halu pitäytyä perinteisissä toimintamalleissa, työntekijän asiantuntijaroolin korostuminen vuorovaikutuksessa sekä toimijoiden tehtävärajojen ja roolien epäselvyys. Mikäli työntekijäkeskeisen toimintamallista ei kyetä astumaan ulos, seurakuntalaisen rooli toiminnan kehittämisessä jää edelleen marginaaliseksi, vaikka hyvää tahtoa ja pyrkimystä siihen olisikin. Todellinen osallisuus merkitsee avointa vuoropuhelua, mahdollisuuksia olla rakentamassa merkityksiä ja muotoilemassa seurakunnan yhteisöllisen toiminnan sisältöä. Maallikoiden mukaan ottaminen toiminnan kehittämiseen ja suunnitteluun nähdään kirkon yhteisöllisen olemuksen mukaisena toimintatapana, johon tulisi pyrkiä. (Thitz 2013, 87, 89.)

5 VAPAAEHTOISTYÖ JA NUORET

Vapaaehtoistyön haasteena on monesti vapaaehtoistyöntekijöiden iäkkyyys ja vähyys. Tässä opinnäytetyössä pohdimme, miten nuoria saisi mukaan vapaaehtoistyöhön. Olemme selvittäneet taustoja nuorten tekemälle vapaaehtoistyölle sekä kartoittaneet mitkä eri tekijät motivoivat nuoria vapaaehtoistyöhön.

5.1 Nuorten tekemä vapaaehtoistyö Suomessa

Nuorisolain tavoitteena on muun muassa edistää nuorten osallisuutta, yhdenvertaisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa. Lisäksi sen tarkoituksena on tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä, tasa-arvoa sekä niihin liittyvien tietojen ja taitojen oppimista sekä harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa. Laki koskee nuoria 29 ikävuoteen asti. (L 1285/2016.) Vapaaehtoistoimintaan osallistuminen edistää ja tukee kaikkia näitä laissa esitettyjä kohtia.

Suomalaisen kyselytutkimuksen mukaan 15-24 -vuotiaista nuorista lähes kaksi viidestä oli mukana vapaaehtoistoiminnassa. Lisäksi miltei kaksi kolmesta vapaaehtoistoiminnan ulkopuolella olevasta nuoresta ilmoitti halukkuutensa tulla mukaan, mikäli heitä pyydetäisiin. Informaation jakaminen voi olla portti uusien nuorten vapaaehtoistoimintaan mukaan tulemiselle, koska nuoret lähtevät toimintaan mukaan usein ystävien vaikutuksesta. Vapaaehtoistoiminta sanana antoi heille mielikuvan toiminnan luonteesta palkattomana, pakottomana sekä talkoohenkisenä yhteistoimintana. Tärkeä havainto oli myös se, että 40 % suomalaisista oli sitä mieltä, ettei lähtisi vapaaehtoistoimintaan mukaan edes pyydetäessä, kun taas nuorilla sama luku oli 25 %. Tästä voimme päätellä, että nuorten suhtautuminen vapaaehtoistoimintaan on yleisesti ottaen varsin positiivinen. (Yeung & Grönlund 2005, 171-174.)

Vapaaehtoistyössä mukana olevat nuoret käyttävät siihen myös muita enemmän aikaa. Keskiwertovapaaehtoisen käyttäessä aikaa 17,5 tuntia kuukaudessa, on nuorten tuntimäärä yli 19. Useille nuorille kansalaisjärjestöissä vapaaehtoisena toimiminen on vartenotettava osallisuuden ja vaikuttamisen kanava. Suomalaisille nuorille tärkeimpiä ja tyypillisiä toiminnanmuotoja ovat toiminta lasten ja muiden nuorten parissa

esimerkiksi urheilun sekä terveys- ja sosiaalipalveluiden alueella. Muita heitä kiehtovia alueita ovat kulttuuri ja taide, eläinten-, ympäristön- ja luonnonsuojelu sekä ihmisoikeusasiat. Uskonnollinen vapaaehtoistoiminta kiinnosti vähemmän. Lisäksi tutkimuksen mukaan nuoret olivat muita vähemmän kiinnostuneita asuinaluetoiminnasta. Heidän kiinnostuksensa kohteet ovat enemmän yleisempiä ja globaaleja. Nuoret ovat ryhmä, joka on kiinnostunut myös projektiluontoisesta vapaaehtoistoiminnasta. He voivat kuulua erilaisiin ryhmiin ja sukkuloida niiden välillä. Nuoret pitävät myös tärkeänä, että kontaktit ovat luottamuksellisia ja toiset huomioonottavia. Heidän aktiivisuutensa ja innostuneisuutensa vapaaehtoistoimintaan on arvokas yhteiskunnallinen voimavara. (Yeung & Grönlund 2005, 171-174, 189.)

Lisäksi on toteutettu muun muassa Nuoret kansalaiset -projekti, jossa tarkasteltiin nuorten aikuisten suhtautumista vapaaehtoistoimintaan Suomen evankelis-luterilaisen kirkon piirissä. Osallistujat olivat isos- ja leiriavustajavaiheesta ulos kasvaneita nuoria aikuisia. He kaipaivat omaa toimintaa, joka olisi heistä itsestään lähtöistä, jotain uutta ja kirkon nuorisotyönohjaajan tukemaa. Yhteenvedosta selvisi, että ryhmää motivoi auttamisen ja hyödyksi tulemisen halu, mutta kytkös hengellisyyteen oli kuitenkin varsin löyhä. Nuoret aikuiset kokivat vapaaehtoistointaryhmissä hyväksytyksi tulemista. He olivat sitä mieltä, että toiminnan tulee vastata heidän omaa käsitystään omista edellytyksistä ja mahdollisuuksista, jolloin se tuntuu itselle sopivalle ja miellyttävälle. Toiminta antaa mukavaa ajankulua ja yhdessä tekemistä, mutta se ei saa kuitenkaan hallita ajankäyttöä. He pitivät keikkaluonteisesta toiminnasta ja heidän mahdollisuutensa osallistua toimintaan oli parhaimmillaankin 1-2 kertaa viikossa. (Piirainen & Kettunen, 2013.) Verrattaessa edelliseen tutkimukseen (Yeung & Grönlund 2005), nuoret pitävät toiminnan monimuotoisuudesta riippumatta siitä, onko toiminta yhteiskunnallista, globaalia vai uskonnollista. Kaikissa näissä korostuvat osallisuuden ja yhteisvastuun teemat. Vapaaehtoistyö on yksi tapa siirtyä kohteesta toimijaksi ja toisten hyväksi työskenteleväksi subjektiksi.

Nuoriin aikuisiin kohdistuva laaja tutkimushanke, joka oli osa laajempaa Helsingin seurakuntayhtymässä toteutettavaa projektia, toteutettiin Kirkon Tutkimuskeskuksen toimesta puhelinhaastatteluna vuonna 2006. Tutkimuksen mukaan nuorten aikuisten vapaaehtoistyö kirkossa ei ole kovin laajaa ja seitsemän kymmenestä ilmoitti, ettei voisi kuvitella toimivansa kirkon vapaaehtoistyössä. Edellytykseksi toiminnan laajenemiselle kirkossa todettiin mielekkäiden vapaaehtoistehtävien kehittäminen. (Halme 2008, 147,

161.) Tämä on hyvä huomio, sillä mielekkäällä vapaaehtoistoiminnalla saataisiin luonteva jatkumo seurakuntayhteisössä toimimiseen ja osallisuuteen tukemalla samalla nuorten omaa kasvua ja kehitystä esimerkiksi rippikoulun ja isostoiminnan jälkeen. Pääkaupunkiseudun nuorille aikuisille tehdyn kyselyn mukaan lähes puolet kirkon tai muun uskonnollisen yhteisön vapaaehtoisista kuului johonkin muuhun uskonnolliseen yhdyskuntaan kuin luterilaiseen tai ortodoksiseen kirkkoon (Yeung & Grönlund 2005, 176-188). Vastaajista 29 % oli mukana jossain vapaaehtoistoiminnassa ja yleisesti ottaen suhtautuminen vapaaehtoistointaan oli myönteinen, vaikka valtaosa pääkaupunkiseudun nuorista aikuisista ei toimikaan vapaaehtoisena. Syyksi he ilmoittavat pääasiallisesti ajan puutteen. Tähän voisi olla ratkaisuna kerta- tai projektiluonteinen toiminta. Mielenkiinto kirkon vapaaehtoistointaan osallistumiseen on alhainen kuten muualla maassakin. Pääkaupunkiseutulaiset ovat kuitenkin muuta maata maallistuneempia. (Yeung & Nylund 2005, 176-188.)

5.2 Nuorten motivaattorit vapaaehtoistyöhön

Ehkä parhaiten meidän opinnäytetyötämme ja tätä aihetta koskeva lähde on Henrietta Grönlundin tekemä väitöskirja, jossa hän analysoi vapaaehtoistyön roolia kanavana yksilöllisten ja kulttuurillisten arvojen välillä nyky-Suomessa (2012, 18). Grönlundin mukaan liki kaikissa vapaaehtoistyön motiiveja koskevissa tutkimuksissa motivaattoreiksi on havaittu altruismi, oppiminen, ura sekä sosiaaliset motiivit. Vapaaehtoistyötä voidaan käyttää myös esimerkiksi yksilöllisyyden ilmaisuun ja identiteettityöhön, mutta toisaalta se on voinut sattua sopivaan vaiheeseen elämässä. Toisaalta motivaatioita vapaaehtoistyön aloittamiseen voi olla monia. (Grönlund 2012, 23-25, 59-60.)

Seurakunnissa on usein tarve erityisesti nuorista vapaaehtoisista, joten tässä kappaleessa nostamme esiin nuorten motivaattoreita vapaaehtoistyöhön. Grönlundin ja Pessin (2008) sekä Yeungin (2001) mukaan Suomen nuoret aikuiset ovat kiinnostuneita vapaaehtoistyöstä; lähes kolmannes tekee sitä. Heidän keskuudessa tehdyn tutkimuksen pohjalta Grönlund toteaa auttamishalun olevan keskeinen motivaattori vapaaehtoistyöhön. Iällä on vaikutusta sen aloittamisen syihin. 15-vuotiaana vapaaehtoistyötä saatetaan lähteä tekemään opettajan tai kaverin kysyessä, mutta aloittamiseen voi myös liittyä halu kokeilla jotain uutta tai olla kavereiden kanssa.

Väitöskirjassa tulee esiin myös uskonnon ja vapaaehtoistyön suhde. Uskonnollispohjainen motivaatio voi olla todella voimakas, mutta se kuitenkin ollut kovin yleinen suomalaisten nuorten aikuisten keskuudessa ja muun muassa Mikkolan (2007) mukaan epävarma ja välinpitämätönkin suhde uskontoon tulee lisääntymään. (Grönlund 2012, 60, 64-66.)

Ulkomaisista lähteistä harvat käsittelevät suoraan nuoria tai nuoria aikuisia ja motivaatioita vapaaehtoistyöhön, seurakuntaan kuulumiseen liittyen kylläkin. Meidän kannaltamme merkittävää on, että seurakuntien toiminnan houkuttelevuuden lisäämisessä nostetaan lähdemateriaaleissa osallisuus. Osallisuuden vaikuttavuudesta puhuvat Sweetser (2013), Hannum (2014) sekä Powell, Mulder ja Griffin (2016). Esimerkiksi kirkon tai pastorin trendikkyydellä ei niinkään ole väliä nuorten saamisessa kirkkoon. Sen sijaan merkitystä on nuorten osallistamisella, vastuun antamisella heille sekä sillä, että heidät huomioidaan kaikessa päätöksenteossa. Nuoriin keskittymällä saadaan myös muita ikäluokkia mukaan, sillä nuoret kutsuvat usein perheenjäseniään ja kavereitaan mukaan (Powell, Mulder & Griffin 2016.)

Edellisten lisäksi Hannum korostaa muun muassa henkilökohtaista kutsua ja osallisuutta siitä näkökulmasta, että lasten kautta voidaan osallistaa myös vanhempia kirkon toimintaan. Lisäksi myös ensivaikutelmalla ja sillä, että kokee olevansa tervetullut, on suuri merkitys. (Hannum 2014, 13, 15-16.) Hänen lisäksi Oakes painottaa tervetulleeksi tulemisen kokemuksen tärkeyttä (2015, 23, 24). Lisäksi muun muassa kirkon tarjoamien ohjelmien laatu, suhteet toisiin seurakuntalaisiin tai yhteys perheen tai ystävien kautta seurakuntaan nousevat esiin muutamassa tekstissä (Oakes 2015, 24-25; Haskell, Burgoyne, & Flatt 2016, 409, 431). Tämä ei kuitenkaan suoranaisesti vastaa kysymykseen siitä, mikä motivoi vapaaehtoistyön tekemiseen.

Vaikka päätavoittemme ei olekaan sen pohtiminen, mikä saa ihmiset kuulumaan tai liittymään kirkkokuntiin, lähdeaineistoista käy ilmi osallisuuden ja toiminnan merkitys sekä se, millä tavoin järjestettynä ne vetävät eniten ihmisiä puoleensa. Vapaaehtoistyö on nimenomaan osallisuutta ja toimintaa, joten sekundaaripäätelmänä voitaneen todeta sen kehittämisen olevan kenties myös yksi avain yhteenkuuluvuuden tunteen lisäämiseen ja jäsenkadon ehkäisyyn.

6 VAPAAEHTOISTYÖN KEHITTÄMINEN

Tähän kappaleeseen kokosimme asioita, joita tulee huomioida vapaaehtoistyön kehittämisessä. VETY (Vapaaehtoistyö yleishyödyllisessä yhteisössä) -hankkeen oppaassa (2014) on pohdittu kattavasti vapaaehtoistyön kehittämiseen liittyviä seikkoja. Vaikka opas onkin suunnattu pääasiassa erilaisille järjestöille ja organisaatioille, voidaan näitä samoja sisältöjä soveltaa myös seurakunnan vapaaehtoistyöhön.

Oppaaseen on kerätty yhteen perusasioita, joita on hyvä miettiä vapaaehtoistoimintaa järjestäessä ja kehittäessä. Kysymyksiä, joita yhteisössä kannattaa pohtia, ovat muun muassa: Mitä vapaaehtoinen saa toiminnasta? Ovatko toiminnan pelisäännöt sovittuina? Tietävätkö kaikki, kenen vastuulle mikäkin asia kuuluu? Ovatko resurssit riittävät? Ovatko vapaaehtoistoiminnan käytännöt kunnossa? Saavatko kaikki organisaatiossa riittävästi tietoa vapaaehtoistoiminnasta? Onko koko organisaatiossa tahtotila kehittää vapaaehtoistoimintaa? Toimiiko vapaaehtoisen polku (ilmoittautuminen, alkuhaastattelu, sopimus, rekisteri, perehdytys, yhteydenpito ja tapaamiset, kiittäminen ja muistaminen, tuki)? Pystytäänkö toiminnasta antamaan kiinnostuneille selkeä kuva, valmis ”paketti”? Kiinnitetäänkö vapaaehtoisten viihtymiseen huomiota arjessa? (VETY-hanke 2014, 121.)

Kun kehitetään vapaaehtoistoimintaa, on mahdollista keskittyä olemassa olevien toimintamuotojen kehittämiseen tai sitten kokeilla jotain aivan uutta. Jos tavoitteena on ideoida jotain ihan uutta, kannattaa lähteä liikkeelle rohkeasti ja ennakkoluulottomasti eikä antaa vanhojen mallien rajoittaa mielikuvitusta. Alussa kannattaa kerätä talteen kaikenlaisia ideoita ja ehdotuksia. Myöhemmin voi sitten miettiä kunkin vaihtoehdon toteutettavuutta sekä sitä, sopiiko toiminta organisaation linjaan ja muihin rakenteisiin. Vasta käytännön kokeiluilla usein nähdään, mikä toimii ja mikä ei. Joku toiminta voi pidemmällä aikavälillä osoittautua esimerkiksi liian työlääksi järjestää ja helposti toteutettava toiminta ei taas välttämättä motivoi vapaaehtoisia. Toisaalta osa uusista kokeiluista voi jäädä alkuinnostuksen jälkeen pois. Jonkun uuden toiminnan kokeilu ei kuitenkaan mene hukkaan, sillä sen ansiosta voidaan saada näkyvyyttä ja innostettua uusia vapaaehtoisia mukaan toimintaan. (VETY-hanke 2014, 42-44.)

Kehittämiseen liittyy myös uusien vapaaehtoisten rekrytoiminen. Rekrytoinnissa on huomioitava esimerkiksi suunnitelmallisuus, olemassa olevat resurssit ja mainostaminen. Huomioitavaa on, että vapaaehtoiset tulevat toimintaan mukaan hyvin monenlaisilla

motiiveilla. Yksi haluaa parantaa maailmaa, toinen oppia uutta ja kolmas tutustua uusiin ihmisiin. Neljäs taas tulee mukaan, koska kaverikin tuli. Vapaaehtoisen motiivien selvittäminen on jo rekrytointivaiheessa tärkeää, jotta hänelle löytyy tehtävä, jossa hän viihtyy ja johon hän haluaa panostaa. VETY-hanke on koonnut myös rekrytointivinkkejä: 1. Puskaradio on ystävää, 2. Ole kärsivällinen, älä kiirehdi äläkä yritä liikaa, 3. Hanki julkisuutta, 4. Järjestä kursseja ja tutustumis- ja starttipäiviä, 5. Käytä porttitehtäviä (tietyn tehtävän myötä ihmiset saattavat innostua muistakin tehtävistä). Rekrytoinnissa kannattaa käyttää erilaisia ja myös uusia kanavia: yhteisön omat nettisivut, sosiaalinen media, perinteinen lentolehtinen, lehtiartikkeli, sähköpostilista kohderyhmälle tai tapahtumissa ja kokoontumisissa mainostaminen. (VETY-hanke 2014, 63, 76-77, 79-81.)

Jo siinä vaiheessa, kun tehtäviä kehitetään, voi olla hyvä idea pitää suunnittelussa mukana myös rekrytoinnin ja medianäkyvyyden näkökulma. Mikä olisi sellainen hauska tehtävä, jolla olisi helppo saada huomiota ja julkisuutta? Minkälaisiin tehtäviin olisi helppo löytää motivoituneita vapaaehtoisia? Mediajulkisuutta voi hakea erilaisilla keinoilla, esimerkiksi keksimällä repäiseviä vapaaehtoistehtäviä tai järjestämällä hauskoja tempauksia. Jos vapaaehtoisten avulla järjestetään jotain ihmisiä kiinnostavaa, se nostaa automaattisesti organisaation vapaaehtoistoiminnan profiilia. Tapahtumien järjestäminen on usein aikaa vievää, mutta ne ovat kuitenkin tärkeä tapa tavoittaa ennestään tavoittamattomia yleisöjä. Jos tapahtumia tai tempauksia järjestetään, vapaaehtoisten läsnäoloa ja vapaaehtoistehtäviä kannattaa tuoda esiin tiedotuksessa. (VETY-hanke 2014, 44, 74-76.)

Kehittämiseen kuuluu myös toimintaan vaikuttavien esteiden raivaaminen. Kun lähdetään kehittämään vapaaehtoistoimintaa, on hyvä miettiä, onko yhteisössä itsessään sellaisia asioita, jotka vaikeuttavat osallistumista. Voidaan esimerkiksi miettiä, onko toiminta tarpeeksi matalan kynnyksen toimintaa. Kannattaa kiinnittää huomiota siihen, että ilmapiiri on syrjinnästä vapaa, ja että paikkaan on helppo päästä. Voidaan myös pohtia, tiedotetaanko vapaaehtoistoiminnasta siellä, missä ihmiset ovat, vai tiedotetaanko vain niille, jotka tietävät toiminnasta jo valmiiksi. Verkkosivuilla ja esitteissä kuvat monen näköisistä vapaaehtoisista viestivät siitä, että mukaan toimintaan ovat tervetulleita kaikki. (VETY-hanke 2014, 53.)

Kehittämisen kannalta tärkeää on muistaa myös vapaaehtoistyön moninaiset mahdollisuudet. Vapaaehtoistoiminnan ei tarvitse esimerkiksi olla sidottua tiettyyn

paikkaan ja aikaan, vaan on olemassa myös vapaaehtoistehtäviä, joita voi tehdä kotona. Osallistuminen etänä vapaaehtoistoimintaan voi sopia erilaisiin elämäntilanteisiin tai tehtäviin. Tällöin ei tule kuitenkaan unohtaa yhteydenpitoa vapaaehtoiseen: myös etänä toimiva vapaaehtoinen tarvitsee tukea ja ohjausta. (VETY-hanke 2014, 45.) Esimerkiksi vanhus, joka ei enää jaksaa lähteä kotoa toimintaan mukaan, voi neuloa villasukkia tai askarrella kortteja seurakunnan myyjäisiin. Nuori, joka ei pääse toimintaan mukaan, voi esimerkiksi hyödyntää tietoteknisiä taitojaan ja tehdä seurakunnalle digitaalisia mainoksia käyttöön. Vaikka vapaaehtoinen ei tule paikan päälle toimintaan, saa hän kuitenkin kokemuksen, että hänen antamansa aika on tärkeää ja hän on merkittävä osa yhteisöä.

Ajantasainen palaute vapaaehtoistoiminnasta on tärkeää, jotta mahdolliset ongelmakohdat saadaan tietoon ja toimintaa voidaan kehittää niiden mukaisesti. Palautetta keräämällä tiedetään myös, missä ollaan onnistuttu. Samalla vastaajat tuntevat, että heitä kuunnellaan, ja että he voivat vaikuttaa toimintaan jotenkin. (VETY-hanke 2014, 100.)

7 TOIMINNALLINEN OSUUS

Opinnäytetyöprosessimme on kuulunut kaksi vapaaehtoisten leiriä, jotka olemme yhdessä diakoniatyöntekijöiden kanssa suunnitelleet ja järjestäneet vapaaehtoisille. Leiri toteutettiin syksyllä 2016 ja uudestaan syksyllä 2017. Vapaaehtoisille järjestetyt leirit ovat uusi toimintamuoto Keltinmäen alue seurakunnassa. Näiden leirien tavoitteena on tarjota vapaaehtoisille virkistystä, mahdollisuus tutustua toisiinsa ja mukavaa yhdessäoloa. Yhteiset tapaamiset luovat yhdessä tekemisen meininkiä ja vahvistavat osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Yhteiset tapaamiset auttavat myös jaksamaan.

Meidän roolimme on ollut olla mukana leirien suunnittelupalavereissa sekä leirien ohjelmien järjestämisessä itse leireillä.

7.1 Vapaaehtoisten leirit

Ensimmäisellä leirillä syksyllä 2016 osallistujia oli yhteensä 15, joista suurin osa oli eläkeikäisiä. Leiri oli kestoltaan kolme päiväinen ja se järjestettiin arkipäivinä tiistaista torstaihin, koska leirikeskus oli varattu alun perin vanhusten leiriä varten. Osallistujien puutteen vuoksi se muutettiin ensimmäiseksi vapaaehtoisten leiriksi.

Toisella leirillä, syksyllä 2017, osallistujia oli 14, joista myös suurin osa oli eläkeläisiä. Tällä kertaa leiri järjestettiin edellisestä poiketen viikonloppuna, perjantaista sunnuntaihin. Tälle leirille toivoimme erityisesti nuoria osallistujia, mutta nuoria tuli kuitenkin leirille vain yksi. Ohjelmaltaan tämä leiri oli hyvin samantyylinen kuin edeltäjänsä. Kuitenkin leirit poikkesivat toisistaan eri työntekijöistä, leirikeskuksista ja osittain eri osallistujista johtuen.

Molempien leirien ohjelmissa (Liite 2.) on ollut muun muassa yhteisiä ulkoiluhetkiä, hartauksia, askartelua, luentoja, saunomista ja rauhoittumista. Näillä ohjelmilla olemme halunneet tuoda vapaaehtoisille kokemuksen, että heitä arvostetaan ja he ovat tärkeitä. Halusimme luoda monipuolista ohjelmaa, jotta jokainen kokisi saavansa leiristä jotakin itselleen merkityksellistä ja virkistävää. Erityisesti toisen leirin ohjelmaa suunniteltaessa otettiin huomioon ensimmäisen leirin osallistujien toiveita tuleville leireille.

Kutsuimme molemmille leireille Keltinmäen alue seurakunnan nuorisotyön kautta isostoiminnassa mukana olevia nuoria. Nuoret olivat nuorisotyönohjaajan kanssa ensimmäisellä leirillä vetämässä iltaohjelmaa. Nuorten ohjelma sisälsi erilaisia rippikoulusta tuttuja leikkejä, lauluja ja visailun. Vapaaehtoiset olivat diakonin mukaan ”aivan myytyjä”, joten nuorten mukanaolo oli ehdottomasti menestys ja vapaaehtoiset toivoivat nuoria uudestaan mukana tuleville leireille. Toinen leiri toteutettiin viikonloppuna, jotta myös nuorilla olisi parempi mahdollisuus osallistua. Toisen leirin kohdalla keskustelimme lähempänä leiriä nuorisotyönohjaajan kanssa kasvotusten nuorten kannustamisesta osallistumaan leirille, jossa he saisivat olla itse toteuttamassa sisältöä mielekkääksi. Saimme kuulla, että nuorilla on sunnuntaipäivänä muuta menoa, mutta esitimme toiveemme nuorten osallistumista lauantaipäivälle. Sovimme työntekijän kanssa, että hän mainostaa leiripäivää nuorille jo olemassa olevien kanavien kautta. Toiselle leirille osallistui yksi nuori, joka tuli muuta kautta mukaan ja hän oli jo täysi-ikäinen.

Jälkimmäisellä leirillä järjestimme myös kyselytutkimuksen leiriläisille, jonka tuloksista kerromme tässä opinnäytetyössä myöhemmin. Leirit ovat olleet saamamme palautteen perusteella mieleisiä vapaaehtoisille ja leiri on löytänyt paikkansa seurakunnan toiminnassa, sillä leiri järjestetään uudestaan myös vuonna 2018.

Näillä leireillä meidän on ollut mahdollista tutustua Keltinmäen alue seurakunnan vapaaehtoisiin, kuulla heidän tekemästään vapaaehtoistyöstä ja heidän toiveistaan vapaaehtoistyön suhteen. Saimme mielestämme todella paljon näiltä leireiltä, sillä keskusteleminen ja pohtiminen vapaaehtoisten kanssa antaa aivan erilaisia näkökulmia, kuin pelkästään aiheen kirjallisuus.

7.2 Vapaaehtoistyöntorin antia syksyn 2016 leiriltä

Ensimmäisellä leirillä vuonna 2016 pidettiin vapaaehtoistyöntori. Torilla käytiin läpi leiriläisten vapaaehtoistyötaustoja, osaamista, ja mitä uusia vapaaehtoistyön mahdollisuuksia seurakunnassa olisi. Torilla ilmeni, että moni vapaaehtoinen vähätteli omaa työtään, muun muassa ilmaisemalla ”en minä nyt paljon mitään tee”. Todellisuudessa vapaaehtoiset osallistuvat todella aktiivisesti moneen toimintaan. Osa vapaaehtoisista on jo vuosien ajan ollut tärkeässä roolissa toimimassa. Myös seurakunnan työntekijät painottivat, että vapaaehtoisuutta ei tule vähätellä. Vapaaehtoiset ovat ehdottoman arvokkaita seurakunnan toiminnan kannalta, sillä he lisäävät huomattavasti resursseja. Seurakunnan työntekijöiden määrä on kuitenkin rajallinen, joten ilman vapaaehtoisia kaikkea nykyistä seurakunnan toimintaa ei välttämättä voitaisi pyörittää.

Torilla tuli esille paljon yleistä pohdintaa vapaaehtoistyöstä. Pohdittiin turvallisuus- ja vakuutuskysymyksiä, kuten voivatko vapaaehtoiset esimerkiksi kyyditä autettavia omilla autoillaan. Myös eettisyys puhutti, että voidaanko seurakuntaa syyttää, mikäli vapaaehtoiset uhkaavat viedä työn jonkin alan yrittäjiltä? Vapaaehtoisten keskuudessa heräsi myös huoli omasta tulevaisuudesta: kun nykyiset vapaaehtoiset vanhenevat, kuka heitä auttaa? Huoli on aiheellinen, sillä suurin osa vapaaehtoisista on juurikin vanhempaa sukupolvia. Keskustelimme siitä, että tuleeko nykysukupolven nuorista vapaaehtoisia. Vapaaehtoisten mukaan nuoret olisivat kaivattuja vapaaehtoistoimintaan ja muutenkin seurakunnan toimintaan. Päädyimme yhteisessä keskustelussa kuitenkin siihen, että aina tulee uusia vapaaehtoisia mukaan toimintaan.

Yleisesti vapaaehtoistyö oli kaikkien mukaan palkitsevaa. Moni on lähtenyt vapaaehtoistyöhön mukaan eläkkeelle jäätyään, kun on enemmän aikaa auttaa muita. Monelle säännöllinen toiminta on itsellekin tärkeää. Yksi leiriläinen kertoikin, ettei kestäisi olla neljän seinän sisällä, vaan pakko on päästä tekemään jotain hyödyllistä. Vapaaehtoistyön kautta saa paljon uusia ystäviä, joiden kanssa nähdään viikoittain juurikin vapaaehtoistyön merkeissä. Monelle oli tärkeää saada itse määritellä oma sitoutumisensa: osa haluaa viikoittaista toimintaa, monelle oli mieluisempaa osallistua yksittäisiin tapahtumiin.

Keskustelua heräsi myös vapaaehtoisuuden haasteista. Tuli ilmi, että yleisin ongelma on, että esimerkiksi tapahtumissa on aina samat ihmiset auttamassa ja vaihtuvuutta ei aina ole. Ehdottomasti kaivattaisiin lisää vapaaehtoisia. Toinen ongelma on, että aloitteleva vapaaehtoinen saattaa alkuinnostuksessa ottaa itselleen paljon tekemistä, jonka jälkeen nopeasti kuormitutaan ja lopetetaan. On monia, jotka eivät osaa sanoa ei, ja näin yhtä vapaaehtoista saatetaan kuormittaa liikaa. Kun näin tapahtuu, vapaaehtoisuus saattaa nopeasti käydä ”pakkopullaksi”. On ollut myös tapauksia, joissa vapaaehtoinen on lopettanut toiminnan yllättäen mitään ilmoittamatta, mikä on ikävää kaikille osapuolille. Voitaisiinko näille ongelmille tehdä jotain, että vapaaehtoiset uskaltaisivat myöntää, kun vapaaehtoisuus alkaa käydä taakaksi? Näin voitaisiin jo ennakoon vähentää vapaaehtoisen kuormitusta, ettei tilanne etenisi siihen, että vapaaehtoinen ei näe muuta mahdollisuutta, kuin lopettaa kaiken toiminnan.

7.3 Nuorten järjestämät peli-illat ikäihmisille

Näiden leirien lisäksi järjestimme niin sanotusti ”sivuprojektina” yhdessä Keltinmäen alue seurakunnan nuorisotyön kanssa keväällä 2017 peli-iltoja. Näissä illoissa nuoret saivat mahdollisuuden järjestää vapaaehtoisina virkistystoimintaa ikäihmisille. Illat järjestettiin joka toinen viikko arki-iltaisin kello 18-19.30.

Vapaaehtoiset nuoret olivat isostoiminnassa mukana olevia nuoria, eli 16-vuotiaita tai vanhempia. Tavoitteena oli, että nuoret saavat aikuisten tuella kokeilla vapaaehtoistyötä ja ikäihmiset saisivat illoissa yhteisöllisyyden kokemuksen ja virkistävää toimintaa. Kerroimme nuorille sekä kasvotusten että kirjallisella esitteellä, mitä tarkoittaa vapaaehtoistyö ja mitä pitää ottaa huomioon iltojen järjestämisessä sekä ikäihmisten kanssa toimiessa. Keskustelimme nuorten kanssa ja he saivat kertoa itse mikä oli heille

mielekäästä toimintaa. Nuoret lähtivät innostuneina mukaan vapaaehtoisiksi ja iltoja järjestettiin useita kevään aikana. Iltojen sisältönä oli erilaisia pelejä, keskustelua, kahvittelua ja herkkuja, joita nuoret olivat osittain itse valmistaneet. Iltojen aikana keskustelimme yhdessä myös osallistuneiden ikäihmisten kanssa heidän toiveistaan ja tarpeistaan, sekä siitä, mitä niistä olisi mahdollista illoissa toteuttaa.

Markkinoimme toimintaa jakamalla mainoksia (Liite 3.) lähikauppojen ja seurakuntien ilmoitustauluille Keltinmäen ja Kortepohjan alueilla. Kävimme myös itse esittelemässä tulevaa toimintaa seurakunnan toiminnoissa, esimerkiksi lähetyspiirissä. Lisäksi pyysimme diakoniatyöntekijöitä markkinoimaan tätä uutta toimintamuotoa. Valitettavasti ikäihmiset eivät markkinoinnista huolimatta kuitenkaan oikein löytäneet toimintaa. Syynä saattoi olla myöhäinen kellonaika, sillä toiminta järjestettiin nuorten aikataulujen vuoksi arki-iltana klo 18-19.30. Toisaalta osallistujamäärän vähyyteen on voinut vaikuttaa myös päällekkäisyys muiden seurakunnan toimintojen kanssa. Nuorten toiveesta markkinoimme toimintaa pääasiassa seurakunnan toiminnoissa jo mukana oleville ikäihmisille, mikä saattoi osaltaan vähentää osallistujia. Tämän uuden toiminnan esittelytilanteissa havaitsimme myös epäluuloista asennetta nuorten järjestämää toimintaa kohtaa. Osallistujamäärien vähyyden vuoksi toimintaa ei enää järjestetty uudestaan syksyllä. Hienoa oli kuitenkin huomata, että nuorilla oli halua ja motivaatiota tutustua vapaaehtoistoimintaan. Vaikka tämä kokeilu ei saanut tuulta purjeisiinsa, niin tästä kokemuksesta nuoret voivat mahdollisesti saada intoa ja eväitä muuhun vapaaehtoistoimintaan.

8 KYSELYTULOKSET VAPAAEHTOISTEN LEIRILTÄ

Keräsimme kehittämistyömme tueksi aineistoa kyselyllä (Liite 1.) vapaaehtoisilta. Vapaaehtoiset ovat voimavara seurakunnassa, joten halusimme erityisesti nostaa esille heidän näkökulmansa kehittämisen suhteen. Kyselyn avulla halusimme kuulla vapaaehtoisten kokemuksia vapaaehtoistyön tekemisestä seurakunnassa ja miten sitä voisi mahdollisesti heidän näkökulmastaan kehittää. Samalla kysyimme ajatuksia leiristä ja sen kehittämisestä.

8.1 Aineistonkeruu

Valitsimme aineistonkeruuseen kvalitatiivisen, eli laadullisen menetelmän. Laadullinen tutkimus pyrkii ymmärtämään ilmiötä; me pyrimme ymmärtämään vapaaehtoistyötä Keltinmäen alue seurakunnassa ja sen kehittämistarpeita. Kananen (2015) kirjoittaa teoksessaan, että laadullinen tutkimus soveltuu parhaiten seuraaviin tilanteisiin: 1. Ilmiöstä ei ole tietoa, teorioita, tutkimusta (ilmiötä ei tunneta). 2. Ilmiöstä halutaan saada syvällinen näkemys. 3. Käytetään triangulaatiota eli ns. mixed-tutkimusstrategiaa. 4. Ilmiöstä saadaan hyvä kuvaus (Kananen 2015, 70). Haluamme vapaaehtoistyöstä Keltinmäen alue seurakunnassa mahdollisimman syvällisen näkemyksen ja laajan kuvauksen. Vapaaehtoistyöstä Keltinmäen alue seurakunnassa ei myöskään ole aikaisempaa tutkimusta, joten haluamme kerätä siihen liittyvää aineistoa kehittämistyömme pohjaksi. Kananen (2015) kirjoittaa, että tiettyjen asioiden kuvailu on mahdollista vain tekstin avulla, ja esimerkiksi ihmisten suhtautumista ja asenteita on lähes mahdotonta kuvata muutoin kuin laadullisin keinoin, eli tekstinä (Kananen 2015, 71).

Valitsimme aineistonkeruumenetelmäksi paperisen kyselylomakkeen (Liite 1.). Kyselylomake on yksi perinteisimmistä tavoista kerätä tutkimusaineistoa ja sen muoto vaihtelee tarkoituksen ja kohderyhmän mukaan. Kysymysten tekemisessä ja muotoilemisessa täytyy olla huolellinen, sillä kysymykset luovat perustan tutkimuksen onnistumiselle: kysymysten tulee olla yksiselitteisiä, eivätkä ne saa olla johdattelevia. Tärkeää on myös välttää turhia kysymyksiä sekä muistaa kysyä kaikki oleellinen tutkimuksen kannalta. (Valli & Aaltola 2015, 84-85.) Kiinnitimme erityisesti huomiota kysymysten muotoiluun, että ne ovat yksiselitteisiä ja selkeästi ymmärrettäviä. Tällä pyrimme saamaan vastauksia juuri niihin kysymyksiin, jotka ovat oleellisia vapaaehtoistyön kehittämisen kannalta.

Ihmiset ovat motivoituneempia kehittämään toimintaa, kun he kokevat pääsevänsä sanomaan mielipiteensä. Vapaaehtoisilta voi olla hyödyllistä kysyä monenlaista, mutta erityisesti kannattaa pohtia ne kehityskohteet ja asiat, joista on oleellista saada tietoa juuri oman tutkimuksen kannalta. Kysymysten määrä on hyvä yrittää pitää kohtuullisena ja priorisoida: mitä todella haluamme tietää? Pohdittava on myös, mitä taustakysymyksiä kannattaa käyttää, jotta saa vertailtua eri vastaajaryhmiä mielekkäällä tavalla. Liikaa taustakysymyksiä ei kuitenkaan voi olla, jottei yksittäisiä vastauksia pysty identifioimaan liian tarkasti. (VETY-hanke 2014, 102, 105.) Erityisen kiinnostuneita olimme

vapaaehtoisten tyytyväisyydestä, joten kysyimme kysymyksiä liittyen hyvinvointiin, jaksamiseen sekä tuen ja ohjauksen saamiseen. Tämän lisäksi olimme kiinnostuneita kehittämisideoista niin vapaaehtoistyön kuin järjestämämme leirinkin osalta. Taustakysymyksinä kysyimme ainoastaan vastaajan iän ja onko osallistunut vapaaehtoistoimintaan seurakunnassa. Tiesimme, että leirille luultavasti tulee vain muutama mies, joten tunnistettavuuden välttämiseksi emme ollenkaan kysyneet vastaajien sukupuolta.

Laatimassamme kyselyssä (Liite 1.) oli yhteensä 14 kysymystä, joista kolme oli monivalintakysymyksiä ja 11 oli avoimia kysymystä. Kysymykset oli jaettu neljään kategoriaan: taustatiedot, hyvinvointi, vapaaehtoistyön kehittäminen ja leiri. Kysely painottui hyvin vahvasti avoimiin kysymyksiin. Kananen (2015) pohtii teoksessaan avoimien kysymysten etuja ja haittoja. Avoimet kysymykset voivat tuottaa sellaista tietoa, jota strukturoiduilla, eli vaihtoehtokysymyksillä, ei voida saada. Avoimet kysymykset eivät tarjoa valmiita vaihtoehtoja, joten ne mahdollistavat vastaajan omien ilmaisujen käytön ja tuottavat omalaatuisia vastauksia. Toisaalta niissä on vastaajan kyllästymisen vaara sekä avoimet kysymykset voivat tuottaa fokusoimatonta tietoa, varsinkin, mikäli kysymys on huonosti muotoiltu. Aineiston käsittely on myös työlästä, mikäli kyselylomakkeita on paljon. (Kananen 2015, 233-234.)

Aineisto kerättiin isommalta ryhmältä samaan aikaan, siten, että kyselyn laatijat olivat paikalla. Etuna tässä on, kyselyn laatijat voivat tarkentaa kysymyksiä tarvittaessa ja vastaajat voivat kysyä, mikäli eivät esimerkiksi ymmärrä kysymystä (Valli & Aaltola 2015, 89-90). Suoritimme aineiston keräämisen Keltinmäen alue seurakunnan toisella vapaaehtoisten leirillä 8.-10.9.2017. Kyselylomakkeen (Liite 1.) täyttäminen oli osa leiriohjelmaa ja sen täyttämiseksi oli varattu aikaa tunti. Täyttäminen oli vapaaehtoista ja kysely täytettiin nimettömänä. Ennen kyselyn alkamista annoimme sekä kirjalliset että suulliset ohjeet kyselyn täyttämiseksi ja kerroimme ajan, joka kyselyn täyttämiseen oli käytettävissä. Tilasta sai poistua, kun kyselyn oli täytännyt.

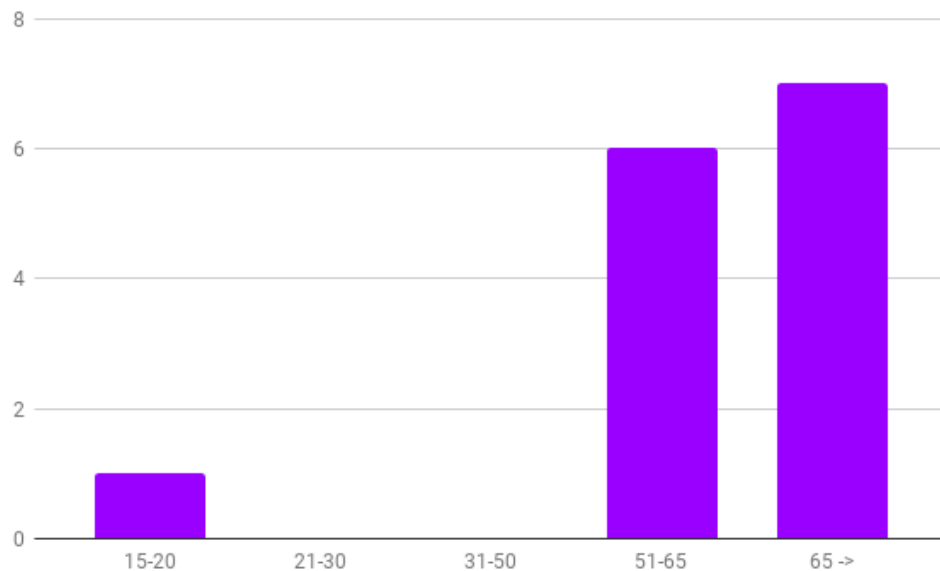
Aineistonkeruun jälkeen aineisto koottiin, analysoitiin kevyesti ja siitä tehtiin johtopäätökset. Aineiston koonti vaati aikaa avoimien kysymysten vuoksi, mutta kun täytettyjä kyselylomakkeita oli vain 14 kappaletta, oli vastausten vertailu ja yhteneväisyyksien etsiminen suhteellisen helppoa. Huomioitavaa aineiston kokoamisen kannalta on, että meistä kolmesta opinnäytetyön tekijästä kaksi olivat toisella leirillä

toteuttamassa leiriä ja kyselyn vastausten keruuta. Yksi meistä, joka ei ollut leirillä, kokosi kaikki kyselyvastaukset. Näin aineiston kokoaminen oli mahdollisimman neutraalia ja tasapuolista vastaajien kannalta: tämä joka leirillä ei ollut, pystyi kokoamaan vastaukset ilman, että itse oli muodostanut mitään omaa mielipideitä esimerkiksi leirin suhteen. Näin pystyttiin välttymään siltä, ettei tiedostamattakaan painoteta esimerkiksi sellaisia vastauksia, joiden kanssa itse kokee olevansa samaa mieltä. Johtopäätökset teimme yhdessä puretun aineiston perusteella. Saimme avointen kysymysten ansiosta hyvin kattavasti aineistoa, josta pystyimme tehdä johtopäätöksiä.

8.2 Taustatiedot

Yhteensä saimme vastauksia 14 kappaletta. Kaikki kyselyyn (Liite 1.) vastanneet ovat osallistuneet Keltinmäen alue seurakunnan vapaaehtoistyöhön. Suurin osa vastaajista on 51-65 -vuotiaita tai sitä vanhempia. Yksi vastaajista oli nuorempi, 15-20 -vuotias. Alla kuva (Kuva 2.), josta näkyy kyselyyn vastanneiden ikäjakauma.

Kuva 2. Olen iältäni:



Pyysimme kyselyssä (Liite 1.) kertomaan omasta suhteesta vapaaehtoistyöhön, esimerkiksi millaista vapaaehtoistyötä on tehnyt, kuinka kauan ja kuinka usein. Saimme

hyvin monipuolisesti vastauksia vapaaehtoistyön muodoista ja vapaaehtoistyön kestästä. Usealla on takanaan vuosien, jopa vuosikymmenien, vapaaehtoistyön kokemus. Vapaaehtoistyötä tehdään hyvin vaihtelevasti, osa tekee jopa päivittäin tai lähes päivittäin ja osa harvemmin, esimerkiksi kerran kuukaudessa tai muutaman kerran vuodessa. Huomioitavaa on, että osa seurakunnan vapaaehtoisista tekee vapaaehtoistyötä muuallakin kuin seurakunnassa. Tämä voi vaikuttaa vapaaehtoisen kuormitukseen ja työmäärään, kun on useammalla taholla vapaaehtoisena.

Suurin osa vastanneista vapaaehtoisista on mukana monessa seurakunnan eri vapaaehtoistyön muodossa samaan aikaan. Vapaaehtoistyön muodoista esille tulivat muun muassa keittiötöitä, liikenteenohjaus, leiriavustajana oleminen, lähimmäispalvelu, kahvila- ja olohuonetoiminta, myyjäiset, pyhäkoulun ja muiden ryhmien vetäminen. Vapaaehtoiset ovat monipuolisesti mukana myös jumalanpalveluksissa, esimerkiksi virsikirjojen jakajana, tekstinlukijana, kolehdin kerääjänä, ristin kantajana ja ehtoollisavustajana. Vapaaehtoiset ovat siis Keltinmäen seurakunnassa monessa mukana.

8.3 Hyvinvointi

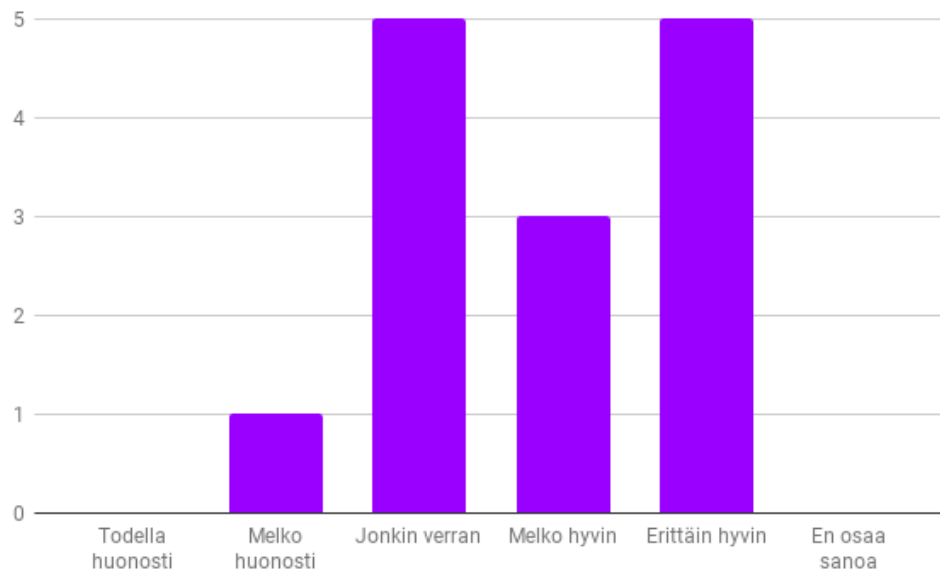
Vapaaehtoistyö antaa paljon: *”Se antaa iloa, uusia ihmisiä. Saa auttaa ja keskustella, olla läsnä ihmisten iloissa ja suruissa.”*. Vastauksissa ilmenee, että vapaaehtoistyön kautta tulleet ystävät ja uudet tuttavuudet ovat tärkeitä. Tärkeäksi koetaan myös se, että saa palvella lähimmäistä ja Jumalaa. Vapaaehtoistyön kautta saa yhteyden muihin kristittyihin ja seurakuntaan. Vapaaehtoistyössä saa hyödyntää omaa osaamistaan. Se tuo myös tekemistä ja rytmiä päiviin, uusia näkökulmia sekä vaihtelua arkeen. Kohtaaminen muiden vapaaehtoisten sekä seurakuntalaisten kanssa on vapaaehtoisille erityisen tärkeää.

Tukea ja ohjausta vastaajat ovat saaneet muun muassa seuraavilla tavoilla: perehdytystä, ohjeita, neuvoja, kannustusta, hygieniapassin ja lyhkäisiä kursseja. Vastauksista ilmeni myös, että tukea ja ohjausta on saatu tarvittaessa myös paljon muilta vapaaehtoisilta. Mielenkiintoista oli, että vastaukset olivat osittain ristiriitaisia. Vastausten joukossa oli vastauksia, joissa ilmenee, että tukea ja ohjausta on saatu, mutta myös vastauksia, jossa kerrotaan, ettei ole saanut minkäänlaista tukea ja ohjausta.

Alla on kuva (Kuva 3.), josta ilmenee kokemus saadun tuen ja ohjauksen määrästä. Kysymys oli, *”Koetko saavasi tarpeeksi tukea ja ohjausta tekemääsi vapaaehtoistyöhön”*.

Kysymys jakoi hyvin laajalti vastaajia, sillä vastauksia oli välillä ”Melko huonosti” – ”Erittäin hyvin”. Eniten vastauksia tuli kohtiin ”Jonkin verran” ja ”Erittäin hyvin”. Osa siis kokee saavansa hyvin tukea, osa vähemmän.

Kuva 3. Koetko saavasi tarpeeksi tukea ja ohjausta tekemääsi vapaaehtoistyöhön?



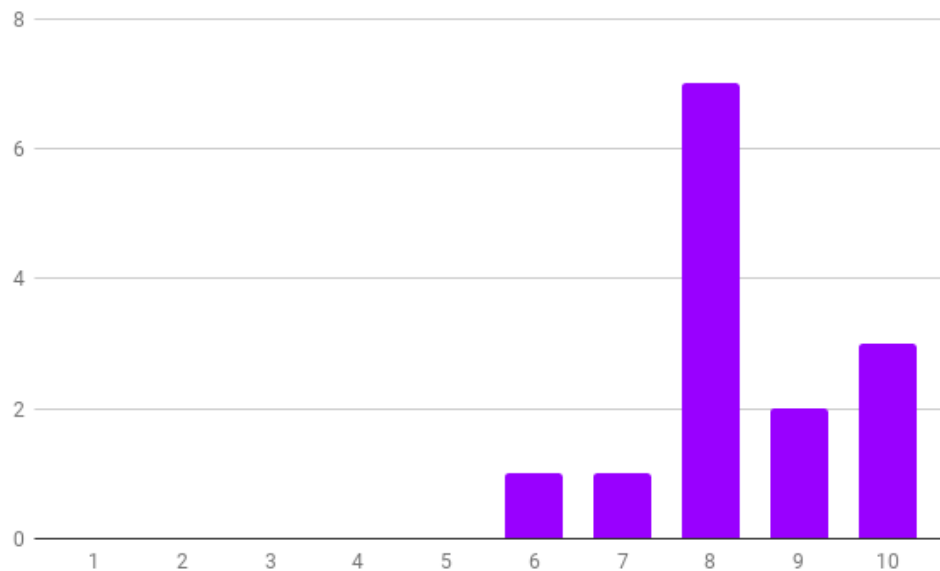
Vastaajat toivoivat ohjauksen ja tuen suhteen, että halukkaille olisi tarjolla pidempää koulutusta, sekä jonkinlaista sielunhoitoa. Toivottiin myös enemmän ohjausta, jota ehdotettiin toteutettavaksi esimerkiksi kokoontumisilla noin kerran kuussa, jolloin käytäisiin läpi kuulumisia ja vointia. Mainittiin myös, että jotkut koulutukset tai ohjaukset ovat olleet ”maallikko”-vetoisia, joten toivottiin, että myös seurakunnan työntekijät osallistuisivat tällaisiin kokoontumisiin.

Halusimme tietää, miten vapaaehtoiset jaksavat ja miten heidän jaksamistaan voitaisiin tukea. Kysymykseen ”Jos koet jaksamisesi vapaaehtoistyössä huonoksi, mikä parantaisi sitä?” saimme muutamia vastauksia. Lepo koetaan tärkeäksi: ei joka päivälle ohjelmaa, tehtävien jakaminen ja työtaakan keventäminen sekä terve itsekkyys. Yksi vastaus oli ”kutsu, kannustus, palaute”, jossa korostuu motivaation tärkeys jaksamisen kannalta. Henkilökohtainen kutsuminen mukaan, kannustaminen ja palaute motivoivat jaksamaan.

Pyysimme arvioimaan omaa jaksamista seurakunnan vapaaehtoistyön suhteen asteikolla 1-10 (1=erittäin huono, 10=erittäin hyvä). Yleisesti jaksaminen koetaan hyväksi.

Vastaukset jakaantuivat laajasti välille 6-10, mutta vastaukset painottuvat pääasiassa kuitenkin asteikolla kohtiin 8-10. Alla kuva (Kuva 4.):

Kuva 4. Arvioi jaksamisesi tekemäsi seurakunnan vapaaehtoistyön suhteen asteikolla 1-10 (1=erittäin huono, 10=erittäin hyvä).



8.4 Vapaaehtoistyön kehittäminen

Tyytyväisiä ollaan moneen asiaan Keltinmäen alue seurakunnan vapaaehtoistyössä, erityisesti ”työkavereihin”, eli muihin vapaaehtoiisiin, sekä yhteishenkeen. Vastauksissa ilmenee, että seurakunta arvostaa vapaaehtoistyötä ja vapaaehtoiset saavat kiitosta, esimerkiksi kiitosjuhlan muodossa. Tyytyväisiä ollaan myös henkilökohtaisesta yhteydenpidosta, sekä siitä, että asiat sujuvat sovitulla tavalla. Mainitaan myös, että vapaaehtoistyö on matalankynnyksen toimintaa, johon on helppo tulla mukaan.

Kysyimme ”Mitä kehittäisit?”. Vastaukseksi saimme, että ”Kuka löytäisi sen viisasten kiven, että saataisiin nuoret mukaan?” ja vapaaehtoistyöntekijöitä voisi olla enemmän. Tähän uusien vapaaehtoistyöntekijöiden saamiseen ehdotettiin ratkaisuksi, että seurakunta voisi järjestää juuri eläkkeelle siirtyneille tilaisuuden, jossa toivotettaisiin heitä tervetulleeksi osallistumaan seurakunnan vapaaehtoistyöhön. Ihmisten kohtaamisen helpottamiseksi pohdittiin, että voisiko olla enemmän yhteistyötä Keltinmäen Keitaan eli asukasyhdistyksen kylätalon kanssa, koska kaikki eivät tule kirkkoon. Toivottiin myös,

että vapaaehtoisia voisi käyttää enemmän, esimerkiksi Kortepohjan messuissa. Tähän liittyen ehdotettiin, että saarnan voisi joskus näytellä. Myös kuorolaulua ja ryhmää toivottiin useammin Kortepohjaan. Yksi vastaus oli, että ”Suutari pysyköön lestissään”, jossa kerrottiin, että kirkon työntekijöiden tulisi muistaa kunnioittaa vapaaehtoisten osaamista.

Uusista vapaaehtoistyön muodoista esitettiin toiveita, että saataisiin nuorisoa mukaan, enemmän nuorten ja ikäihmisten yhteistyötä, runohetkiä ja enemmän yhteistyötä Keltinmäen Keitaan kanssa. Enemmän apua yksinäisille vanhuksille, esimerkiksi seuranpitoa, käytännön apua arkeen tai puhelimessa kuulumisten kyselemistä. Ehdotettiin myös, että seurakunnassa voitaisiin joskus järjestää äitienpäivä- tai isänpäiväjuhla, vanhanaikainen joulujuhlaa tai runomessu.

8.5 Leiri

Kyselyvastauksista selviää, että leiriin oltiin hyvin tyytyväisiä. Erityisesti keuhuttiin leirin tunnelmaa, jota kuvailtiin muun muassa lämminhenkiseksi, ihanaksi, reippaaksi ja iloiseksi. Ohjelmat koettiin hyvin valmistetuiksi. Osa kaipasi enemmän vuorovaikutusta ja tutustumista ja vähemmän luentoja ja taukoja. Osa taas koki kaikkien osatekijöiden, kuten levon ja yhdessäolon, olevan tasapainossa. Yleisesti leiristä pidettiin kovasti ja se koettiin antoisaksi, kuten yhdestä kommentista käy ilmi: *”Oli ihana leiri! Sai levätä, nauraa, itkeä, miettiä syvällisiä, rauhoittua, olla Jumalan sanan äärellä, tavata uusia ihmisiä. Jäi hyvä tunnelma, kannatti tulla!”*. Kysyimme myös, mitä jäi leirin suhteen kaipaamaan. Osa toivoi enemmän vapaa-aikaa, osa vähemmän vapaa-aikaa. Erityisesti keskustelulle, joko pareittain tai ryhmissä, kaivattiin enemmän aikaa, samoin hiljaisuudelle ja saunomiselle. Ehdotettiin myös yhteisiä pelejä ja kilpailuja, sekä sielunhoito-pistettä. Kaivattiin myös sitä, että vetäjä pitäisi pienen luennon ja sen jälkeen olisi aikaa kysymyksille. Toivottiin myös, että voisiko leiri olla joskus täysin ilmainen.

Lopussa esitimme vielä avoimen kysymyksen ”Mitä muuta haluaisit kertoa?”. Tähän kohtaan moni kiitteli vielä leiristä ja kiitti ohjaajia. Toisaalta myös kehitysideoita nousi: *”– Nautin siitä, että suunnitelmat tehdään huolella, mutta annetaan/jätetään tilaa improvisaatiolla - ohjaajilta kaipaavat aitoa läsnäoloa ja kuuntelua. Seurakunnan pitäisi oppia ottamaan vastaan, kuuntelemaan, ei vain auttamaan ja jakamaan. Vapaaehtoisilla on mielettämiä voimavaroja ja vahvuuksia. Koin välillä, että ohjaajat asettuivat*

kaikkietävinä yläpuolelle ja vähättelivät elämäkokemusta –”. Myös vapaaehtoistyö-
sanalle ehdotettiin korvaavaa termiä: ”Vapaaehtoistyö kohdistuu lähimmäisiimme.
Voisiko puhua lähimmäistyöstä?”.

8.6 Lyhyt koonti kyselytuloksista

Yleisesti kyselytuloksista saa kuvan, että vapaaehtoiset kokevat vapaaehtoistyön tekemisen Keltinmäen alue seurakunnassa antoisaksi ja miellyttäväksi. He saavat osallistua moneen ja kokevat, että heitä arvostetaan seurakunnassa. Kuitenkin esille kyselyssä nousivat myös perinteiset haasteet vapaaehtoistyössä: vapaaehtoisten iäkkäys, vähyys ja vapaaehtoisten jaksaminen. Hienoa on, että jaksaminen Keltinmäen alue seurakunnan vapaaehtoistyössä koetaan yleisesti hyväksi. Toisaalta taas saadun tuen ja ohjauksen suhteen saimme hyvin ristiriitaisia vastauksia. Kyselyvastauksista nousi esiin, että vapaaehtoisilla on paljon osaamista ja ideoita. Ehdotettiin muun muassa uusia vapaaehtoistyön muotoja, yhteistyötä muiden tahojen kanssa, keinoja saada uusia vapaaehtoisia ja miten tukea vapaaehtoisten jaksamista. Myös vapaaehtoistyö-termin tilalle yksi vastaaja ideoi uutta käsitettä: *”Vapaaehtoistyö kohdistuu lähimmäisiimme. Voisiko puhua lähimmäistyöstä?”.* Kyseisen ajatus on hyvin oivallinen, sillä se kuvaa hyvin varsinkin seurakunnan vapaaehtoistyötä: kristitylle kaikki työ on työtä lähimmäisten hyväksi (Kirkkona monikulttuurisessa yhteiskunnassa 2014, 42).

Leirin suhteen olemme hyvin tyytyväisiä, sillä vastausten perusteella leiri koettiin hyvin onnistuneeksi ja mieluiseksi monelle. Kyselyn vastausten perusteella ajattelempa, että tuleville leireille voisi olla enemmän vapaavalintaista ohjelmaa ja mahdollisuuksia valita niistä itselleen mieluisinta tekemistä. Esimerkkejä, joita pohdimme, ja joita myös kyselyvastauksissa nousi esille, voisivat olla sielunhoito- tai hiljaisuuden huone, vapaata tai ohjattua keskustelua, käsitöitä ja askartelua, yhteisiä leikkejä ja pelejä esimerkiksi nuorten vetäminä ja useampi saunavuoro. Kun tekemisen vaihtoehtoja on monipuolisesti ja aikataulu osittain vapaamuotoinen, saa jokainen osallistuja mieluisen leirin. Osallistujia leirillä oli odotettua vähemmän, mutta pohdimme myös pienen osallistujamäärän vahvuuksia: leirin tunnelma oli upean yhtenäinen ja tiivis. Pohdimme jatkoa ajatellen myös, että useat toiminnot ovat seurakunnassa kesäisin tauolla, joten voisiko leirin järjestää toukokuussa, jolloin vapaaehtoistoiminta päättyisi virkistysleiriin ennen kesätauon alkua?

9 JOHTOPÄÄTÖKSET

Kyselyvastausten, omien havaintojemme ja teorian tiedon pohjalta olemme luoneet johtopäätökset, jotka on esitelty tässä kappaleessa kehittämisideoiden muodossa. Olemme erityisesti nostaneet esille muutaman kyselyvastauksissa ilmenneen kehitysidean ja vastaajien toiveita liittyen niihin, sekä olemme ideoineet uusia toimintamahdollisuuksia vahvistamaan seurakuntalaisten osallisuutta vapaaehtoistyössä.

9.1 Uusia toimintamahdollisuuksia

Tuen ja ohjauksen suhteen saimme kyselyssä ristiriitaisia vastauksia; osa vastasi, että on saanut tukea ja ohjausta ja osa vastasi, ettei ole saanut ollenkaan. Osa vapaaehtoisista toivoisi enemmän ohjausta ja tukea. Tätä ehdotettiin toteutettavaksi esimerkiksi kokoontumisilla noin kerran kuussa, jolloin käytäisiin läpi kuulumisia ja vointia. Näissä kokoontumisissa voitaisiin lisätä osallisuutta myös pohtimalla vapaaehtoisten kanssa, mitä tai millaista vapaaehtoistyötä he haluaisivat tehdä. Vastauksissa toivottiin myös, että työntekijä voisi osallistua kokoontumisiin. Hauta-Aho ja Tornivaara (2009) kirjoittavat teoksessaan työntekijän roolin tärkeydestä. Työntekijä on vapaaehtoisten tukija ja ohjaaja: hän huolehtii vapaaehtoisten jaksamisesta, hyvinvoinnista ja viihtyvyydestä sekä virkistystoiminnasta ja muistamisesta. Työntekijän on syytä muistaa vapaaehtoisia myös arkipäiväisellä huomioinnilla, kuulumisien kyselyllä ja muulla viestinnällä. Henkilökohtainen yhteydenpito motivoi ja auttaa vapaaehtoisia jaksamaan. (Hauta-Aho & Tornivaara 2009, 141-142, 149.)

Kyselyvastauksissa nousi esiin myös huoli, että onko tulevaisuudessa enää halukkaita vapaaehtoisia osallistumaan seurakunnan toimintaan. Osa seurakunnan toiminnoista ei toteudu ilman vapaaehtoisia, esimerkiksi Keltinmäessä Saihokadun olohuonetoiminnassa, yhteisöruokailussa ja Torstaikahvilassa on paljon vapaaehtoisia mukana. Toiminnoissa on nyt eläkeläisiä ja monta vuotta mukana olleita vapaaehtoisia, joten heidän pois jääminen toiminnoista vaikuttaa tulevaisuudessa toimintoihin suuresti. Näin ollen onkin tärkeää rekrytoida uusia ja pitää huolta nykyisistä vapaaehtoisista. Kyselyvastauksissa ehdotettiin uusien vapaaehtoisten rekrytoimiseksi, että seurakunta voisi järjestää juuri eläkkeelle siirtyneille tilaisuuden, jossa toivotettaisiin heitä

tervetulleeksi osallistumaan seurakunnan vapaaehtoistyöhön. Tilaisuudessa voitaisiin esimerkiksi korostaa, että vapaaehtoistoiminnan kautta saa itselleen mielekästä tekemistä, uusia ihmissuhteita, sekä voi toteuttaa omaa hengellisyyttä ja arjen kristillisyyttä.

Yksi ideamme Keltinmäen alue seurakunnan vapaaehtoistyön kehittämiseen on Vapaaehtoistyö.fi -sivuston aktiivisempi käyttöönotto seurakunnassa. Vapaaehtoistyö.fi yhdistää vapaaehtoistehtävät ja tekijät: sivuilla erilaisia tehtäviä tarjoavat Suomen evankelis-luterilaisen kirkon seurakunnat, kunnat ja kaupungit sekä lukuisat järjestöt ja vapaaehtoiset voivat ilmoittautua avoimeen tehtävään (Vapaaehtoistyö.fi). Jyväskylällä on jo olemassa omat paikalliset sivunsa palvelussa, joihin pääsee Jyväskylän seurakunnan nettisivujen kautta. Sivustoa voi hyödyntää vapaaehtoistyön koordinoinnissa ja uusien vapaaehtoisten löytämisessä. Erityisesti, kun monissa seurakunnissa on tarve uusista, myös nuoremmista vapaaehtoisista, on tämä sivusto erinomainen väylä tavoittaa heitä. Sivustolle on rekisteröitynyt tammikuussa 2018 jo yli 22 000 vapaaehtoista, joten innokkaita vapaaehtoisia on hyvin mahdollista löytää tätä kautta. Toki markkinointi on tässä merkittävässä roolissa: seurakunnan tulee levittää tietoutta sivustosta, jotta itse sivusto ja seurakunnan tarjoamat avoimet vapaaehtoistyön tehtävät saisivat näkyvyyttä. Sivuston käyttöönotto vaatii työntekijöiltä myös perehtymistä sekä sitoutumista sivuston seuraamiseen ja päivittämiseen. Vaikka sivusto vaatiikin hieman resursseja työntekijöiltä, niin näemme siinä erittäin paljon mahdollisuuksia: Jyväskylän kokoisessa kaupungissa tämä sivusto voisi tavoittaa paljon ihmisiä esimerkiksi sosiaalisen median kautta markkinoimalla. Näin voitaisiin tuoda seurakunnan vapaaehtoistyön muotoja uudella ja nykyaikaisella tavalla houkuttelevasti esille.

9.2 Nuoret mukaan vapaaehtoistyöhön

Kyselyvastauksissa nousi esiin huoli, että nuoria vapaaehtoisia ei seurakunnassa oikein ole ja miten nuoria saisi mukaan seurakunnan vapaaehtoistyöhön. Keltinmäen alue seurakunnassa on paljon aktiivisia nuoria isostoiminnassa. Peli-ilta kokeilu ja ensimmäinen leiri osoittivat, että nuorilla riittää innostusta ja motivaatiotakin, kun toiminta on heille mielekästä ja he kokevat saavansa siitä jotain myös itse. Nuorten innostavana toiminnan koordinoijana toimii heidän oma nuorisotyönohjaajansa. Haasteena nuorten kohdalla on ajanpuute muun muassa harrastuksista ja opiskelusta johtuen. Miten nämä nuoret sitten saataisiin mukaan seurakunnan yhteiseen toimintaan,

varsinkin siinä vaiheessa, kun nuori ei enää ole kiinnostunut isostoiminnasta? Yhteinen toiminta seurakunnan sisällä tulisi olla sellaista, että jokainen voi osallistua mahdollisuuksiensa mukaan sitomatta kuitenkaan yksilöä säännöllisesti tiettyyn viikonpäivään ja kellon aikaan. Osallistumisen tulisi olla joustavaa sen suhteen eli mukana tulisi olla niin paljon nuoria, että he voisivat vuorotella osallistumistaan.

15-24 vuotiasta 48% oli täysin samaa mieltä tai osittain samaa mieltä, että seurakuntien tulisi tarjota enemmän mahdollisuuksia toimia vapaaehtoisena (Kirkon tutkimuskeskus 2016). Halukkuutta nuorten puolesta sekä myös tarvetta seurakunnan puolesta vapaaehtoistyölle olisi, mutta kuinka kohdennetusti seurakunnat tarjoavat mahdollisuuksia nuorille? Pohdimme, onko nuorille tällä hetkellä tarpeeksi tarjolla erilaisia matalankynnyksen mahdollisuuksia ja projektimuotoisia toimintamuotoja, joihin heitä pyydetään kohdennetusti mukaan. Mikäli nuoret otettaisiin enemmän mukaan päätöksentekoon ja kysytään minkälaiseen toimintaan he ovat halukkaita osallistumaan ja sitoutumaan, niin vapaaehtoistoiminta voitaisiin saada nostettua uudelle tasolle.

Omista kyselytuloksistamme selvisi myös, kuinka tärkeä rooli nuorilla on seurakunnan vapaaehtoistoiminnassa. Heitä toivottiin enemmän mukaan yhteiseen toimintaan ja tätä voisi hyvin toteuttaa esimerkiksi kyselytutkimuksessa ehdotettujen vapaaehtoisten yhteisissä kuukausittaisissa tapaamisissa. Mikäli seurakunnassa otettaisiin käyttöön tämä kokoontuminen työntekijän johdolla kerran kuussa, niin vastuun vetämisestä voisi jakaa nuorisotyön ja diakoniatyön kesken. Silloin se ei vaatisi kummaltakaan työalalta suuria resursseja ja näin saataisiin yhteistä toimintaa näiden alojen kesken, sen sijaan, että molemmat alat toimivat omina yksikköinään. Nuoret voisivat vastata näissä tapaamisissa ohjelmasta, esimerkiksi järjestämällä yhteisiä leikkejä tai pelejä. Vapaaehtoiset voisivat valita, kumpaan toimintaan he itse haluaisivat kulloinkin osallistua. Tarjoilusta voisi vastata diakonian vapaaehtoiset tai ne, jotka kokevat sen omakseen. Rooleja voisi myös vaihdella ja näin jokainen pääsisi halutessaan kokeilemaan jotain uutta tehtävää. Tämä yhdistäisi seurakunnassa vapaaehtoistyön toimialat sekä eri-ikäiset vapaaehtoiset toimimaan yhdessä. Näistä tapaamisista voisi syntyä uusia ideoita vapaaehtoistyön kehittämisestä tulevaisuutta ajatellen, mutta ennen kaikkea se lisäisi yhteisöllisyyttä seurakunnan eri toimijoiden välille.

Tämän idean takana on ajatus siitä, että nuoret ovat niitä tulevaisuuden seurakuntalaisia ja vapaaehtoisia. Mikäli heille ei tarjota mielekästä toimintaa ja

osallistumismahdollisuuksia esimerkiksi isoskoulutuksen jälkeen, he saattavat niin sanotusti ”pudota” pois seurakunnan toiminnasta. He eivät välttämättä enää myöhemmin löydä seurakuntayhteyttä tai heitä ei tavoiteta muuten mukaan. Sen vuoksi onkin tärkeää, että jo rippikoululaisia ja isoskoulutuksessa olevia nuoria kannustetaan mukaan esimerkiksi vapaaehtoistyöhön. Heidän kohdallaan vapaaehtoistoiminnan ei tarvitse olla samanlaista kuin perinteisesti vapaaehtoisilla; toimintamahdollisuuksia on rajattomasti!

9.3 Vapaaehtoisuuteen ja osallisuuteen liittyviä muita ideoitamme

Tähän kappaleeseen olemme ottaneet esiin muita ideoita ja ajatuksia, jotka ovat tulleet mieleemme matkan varrella, joko teoriatiedon, kyselytulosten tai havainnointimme perusteella:

- Voisiko vapaaehtoisia ja seurakuntalaisia muistaa pari kertaa vuodessa tekstiviestillä tai kirjeellä, jossa olisi runo tai rukous?
- 5.12. vietetään kansainvälistä vapaaehtoisten päivää. Voisiko tuolloin toteuttaa jonkun tempauksen tai tilaisuuden, joko vapaaehtoisille tai vapaaehtoisten rekrytoimiseksi? Tämä olisi myös oiva päivä myös muistaa vapaaehtoisia.
- Vapaaehtoisille ja seurakuntalaisille voisi lisätä mahdollisuuksia itse vetää säännöllisesti kokoontuvia ryhmiä, kuten olohuoneita, lauluryhmiä, pyhäkoulua ja kokkikerhoa. Työntekijä voisi olla taustatukena ja vierailijana ryhmissä.
- Seurakuntalaiset ja vapaaehtoiset voisivat perustaa itse pieniä ryhmiä, esimerkiksi vertaistukeen tai toimintojen suunnitteluun. Vapaaehtoisille tulisi antaa mahdollisuus tilojen käyttöön. Voidaanko vapaaehtoisille antaa tilojen avaimia tai mahdollisuuksia tietokoneiden tai printterien käyttöön tarvittaessa?
- Nuoria voisi pyytää mukaan erilaisiin toimintoihin (joko erikseen tai esimerkiksi osana rippikoulua/isoskoulutusta): Nuoret voisivat pitää erilaisia kerhoja ja pyhäkouluja lapsille. Yhteisöruokailuun sekä NastaHomma-renkaiden vaihtoon voisi pyytää nuoria vapaaehtoisia mukaan.
- Voita isiinko seurakunnassa ottaa käytännöksi kirjoittaa jokaiselle todistus tehdystä vapaaehtoistyöstä? Todistus lisää vapaaehtoistyön arvoa ja voi

edesauttaa esimerkiksi nuoria ja työttömiä työnhaussa. Ikäihmisillä todistus voisi olla mukava muisto ja kiitos arvokkaasta työstä.

- Perhekerhojen vanhemmat voisivat osallistua suunnittelemaan yhteistä toimintaa tai messua. Ikäihmiset olisivat kivoja pienten lasten satutäitejä tai -setiä erilaisissa kerhoissa.
- Tiedottamista voisi kehittää: Facebook ja muu some voitaisiin ottaa aktiiviseen käyttöön yhteydenpidossa ja ilmoitusten tekemisessä. Somen käyttöön voidaan ottaa mukaan halukkaita vapaaehtoisia, he voivat esimerkiksi kuvata seurakunnan toimintaa tai kertoa kokemuksiaan vapaaehtoistyöstä. Some vaatii esimieheltä kykyä delegoida ja luottaa vapaaehtoisiiin ja seurakuntalaisiin. Koko organisaation tulee sitoutua yhteisiin tavoitteisiin ja ajattelutapaan viestinnästä: tärkeää on positiivinen asenne mediaa kohtaan. Viestinnän vaikutukset ovat usein nähtävissä vasta pidemmällä aikajänteellä. (Hauta-Aho & Tornivaara 2009, 61, 120, 155-168; Kormilainen, Ahonen & Ijäs 2016, 15).
- Yhteistyötä muiden toimijoiden, opiskelijoiden, muiden seurakuntien ja oman työyhteisön eri työalojen kanssa voitaisiin lisätä. Yhdessä suunnitellaan toimintoja, toteutuksia ja markkinointia. Tähän voi ottaa seurakuntalaisia ja vapaaehtoisia mukaan. Kyselyvastauksissa nousi esille esimerkiksi ehdotus yhteistyöstä Keltinmäen Keitaan kanssa.

Vapaaehtoistyön kehittäminen ja osallisuuden lisääminen vaativat työtä sekä rohkeutta kohdata myös uusia ja kriittisempiä seurakuntalaisia. Toiminta tulee suunnitella näkyvyyteen panostaen, vapaaehtoisia valmentaen ja määrätietoisesti laatuun tähtäävään toimintaan. Seurakunnissa on hyvä miettiä myös käytännössä, mitä esimerkiksi vapaaehtoistyöhön panostaminen vaatii: työntekijäresursseja, organisointia, koulutuksia ja palkitsemista. Kuinka saamme jatkossa uusia vapaaehtoisia sitoutumaan toimintaan? Onnistunut rekrytointi huomioi seurakuntalaisten toiveet, tarpeet ja odotukset. Toimivalla vapaaehtoistyöllä saadaan osallisuuden kautta positiivisia kokemuksia seurakunnasta ja yhteisöllisyydestä. (Hauta-Aho & Tornivaara 2009, 68, 74, 87.)

10 POHDINTA

Tässä kappaleessa olemme pohtineet prosessiamme kokonaisuutena: sen onnistumisia, haasteita, eettisyyttä ja omaa ammatillista oppimistamme.

10.1 Opinnäytetyön esittely työelämäyhteistyökumppanillemme

Maaliskuussa 2018 kävimme esittelemässä opinnäytetyömme Keltinmäen alue seurakunnassa. Tilaisuuteen kutsuimme seurakunnan työntekijöitä ja vapaaehtoisia. Paikalle tuli 12 osallistujaa, joista neljä oli työntekijöitä ja loput seurakuntalaisia ja seurakunnan vapaaehtoisia. Tilaisuuteen olimme valmistautuneet PowerPoint-esityksellä, jossa kerroimme opinnäytetyömme taustoista, leireistä, peli-illoista sekä kyselyn tuloksista ja kehittämisideoista. Toimme mukamme myös tulostettuja koosteita kyselytuloksista ja kehittämisideoista. Esitys oli tiivis ja sisälsi paljon kuvia leireiltä.

Esityksemme jälkeen oli mahdollisuus kysymyksille ja keskustelulle. Keskustelua heräsi monestakin asiasta, esimerkiksi rakenteellisista tekijöistä, jotka rajoittavat joidenkin kehittämisideoiden toteuttamista. Pohdittiin myös, mitä on jo kokeiltu ja mitä voisi vielä tulevaisuudessa kokeilla. Seurakunnan työntekijät kyselivät myös seurakuntalaisilta ja vapaaehtoisilta tarkentavia kysymyksiä, mitä he toivoisivat. Tilaisuudessa nousi esille tärkeä huomio: seurakuntalaiset ja vapaaehtoiset ovat niitä, jotka ovat merkittävimmissä asemassa houkuttelemassa toinen toisiaan mukaan toimintaan. Seurakunnan työntekijät eivät siis ole ainoita rekrytoijia. Tilaisuudessa kerrottiin myös, että vapaaehtoisten leiri saa jatkoa tulevalle syksylle 2018. Tämä kolmas leiri järjestetään yhteistyössä diakoniatyön ja lähetys- ja kansainvälisen työn kanssa. On hienoa, että olemme saaneet olla mukana luomassa jotain, mikä voi tulla kestäväksi pitkään ja osoittautua hyvin merkittäväksi.

10.2 Opinnäytetyön arviointia

Kokonaisuudessaan olemme tyytyväisiä opinnäytetyöhömmme, sen tuloksiin ja työelämäyhteistyökumppaniimme. Keltinmäen alue seurakunnassa on paljon toimintaa,

joka on kirkon ydintä: kristillisen sanoman levittämistä ja lähimmäisenrakkauden toteuttamista. Heillä on paljon aktiivisia vapaaehtoisia ja toimintaa, jota vapaaehtoiset järjestävät. Vapaaehtoisilla on paljon mahdollisuuksia osallisuuteen ja vapaaehtoistyöhön suhtaudutaan työntekijöiden osalta positiivisesti. Isoimpina haasteina koimme kyselyn ja havainnointimme perusteella juurikin uusien sekä nuorien vapaaehtoisten mukaan saamisen seurakunnan toimintaan, nykyisten vapaaehtoisten tukemisen ja ohjaamisen lisäämisen sekä osallisuuden vahvistamiseen entisestään kohti yhteisöllisempää seurakuntaa.

Mielestämme tavoitteemme opinnäytetyön osalta täyttyivät. Pyrimme opinnäytetyöllämme osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisäämiseen ja tavoitteenamme oli kuulla erityisesti vapaaehtoistyöntekijöitä. Tavoitimme tämän antamalla vapaaehtoisille mahdollisuuden kertoa, mitkä seikat he näkevät positiivisena ja missä on vielä kehitettävää. Saimme kokoon hyviä kehittämisideoita kyselyvastausten perusteella. Samalla Keltinmäen alue seurakunta sai pienen katsauksen, kuinka vapaaehtoistyöntekijät voivat ja mitä he toivovat. Olemme tyytyväisiä, että pääsimme myös konkreettisesti vaikuttamaan toiminnallisilla osuuksilla.

Kyselyn anti vastasi tavoitteitamme. Avoimiin kysymyksiin oli vastattu todella monipuolisesti ja kysymyksistä nousi hyviä uusia ajatuksia vapaaehtoistyön kehittämiseen. Huomioimme kuitenkin, että kyselytuloksissa ilmeni avointen kysymysten edut ja haasteet. Yllätyimme positiivisesti, kuinka paljon saimme materiaalia, uusia näkökulmia ja ideoita. Toisaalta saimme myös jonkun verran vastauksia, jotka eivät täysin vastanneet annettuun kysymykseen. Näistä esimerkkeinä vastaukset, joissa vastaus ei liittynyt vapaaehtoistoimintaan, vaan seurakunnan muuhun toimintaan, kuten jumalanpalveluselämään. Vastaajat olivat kuitenkin hyvin jaksaneet vastata kysymyksiin, eikä tyhjiä vastauksia ollut montaa.

Huomioitavaa aineiston kannalta on, että kyselyyn vastasivat kaikki leiriin osallistuneet 14 vapaaehtoista. Vapaaehtoisia Keltinmäen alue seurakunnan diakoniatyössä on kokonaisuudessaan huomattavasti tätä enemmän, noin 45 vapaaehtoista (Jukka Rantanen, henkilökohtainen tiedonanto, 27.10.2017). Tämä on siis vain pieni otos vapaaehtoisista.

Jälkikäteen olemme myös pohtineet, mitä olisimme itse voineet tehdä toisin. Olisiko kyselyn voinut järjestää jossain muussa tilanteessa, jolloin vapaaehtoisia olisi ollut enemmän paikalla? Näin olisimme saaneet kattavammat tulokset kyselystä. Pohdimme

myös, että kysely olisi voinut olla hieman suppeampi. Avoimia kysymyksiä oli ehkä muutama liikaa. Onneksemme vapaaehtoiset olivat hyvin motivoituneita vastaamaan kyselyyn ja myös avoimet kysymykset tuottivat tuloksia. Lisäksi mietimme, että jälkimmäinen leiri olisi ollut oiva tilaisuus järjestää erilaisia työpajoja vapaaehtoistyön kehittämiseen. Työpajat olisivat voineet sisältää ryhmä- ja parityöskentelyä, keskustelua, ideointia, äänestyksiä tai luovia menetelmiä. Vaikka nämä pohdinnat ovat tulleet meille vasta opinnäytetyöprosessin loppupuolella mieleen, niin näitä ajatuksia ja ideoita voimme mahdollisesti hyödyntää työelämässä.

Haluamme vielä korostaa, että kyselyssä ilmeni paljon yksittäisiä mielipiteitä. Kuten VETY (Vapaaehtoistyö yleishyödyllisessä yhteisössä) -hankkeen oppaassa (2014) kerrotaan, jokainen negatiivinen mielipide ei tarkoita sitä, että koko järjestelmä täytyy muuttaa. Hyville ehdotuksille ja huomioille kannattaa kuitenkin olla avoin. Parhaimmillaan kyselyt kertovat missä mennään, antavat eväitä tehdä tarvittavia korjausliikkeitä, tarjoavat ihmisille mahdollisuuden osallistua toiminnan kehittämiseen ja näin sitouttavat heitä yhteisiin päämääriin sekä synnyttävät uusia ideoita. (VETY-hanke 2014, 104.)

10.3 Eettisyys ja luotettavuus

Eettisyys on ollut läsnä koko prosessin ajan. Projektin aikana pyrimme huomioimaan kaikki osallistujat sekä heidän toiveensa, tarpeensa ja oikeutensa. Olemme tarkastelleet aihetta seurakunnan, työntekijöiden, vapaaehtoisten, ikäihmisten, nuorten ja heidän vanhempiensa näkökulmasta mahdollisimman tasapuolisesti ja puolueettomasti sekä pyrkineet toimimaan vuorovaikutteisesti kaikkien kanssa.

Kyselyä tehdessä kysymykset muotoiltiin siten, että ne eivät ole johdattelevia tai muuten vaikeasti ymmärrettäviä. Kyselyä järjestäessämme annoimme ohjeet sekä kirjallisesti että suullisesti ja painotimme vastaajille, että jokaisella on oikeus vastata nimettömänä tai jättää kokonaan vastaamatta halutessaan. Täytetyt kyselylomakkeet pidettiin täysin luottamuksellisina, vain me kolme käsitelimme niitä. Kyselylomakkeet on hävitetty asianmukaisesti. Myös leireillä näkyivät eettiset lähtökohdat: jokaisella oli oikeus kertoa mielipiteensä ja olla oma itsensä. Lisäksi kysyimme jokaiselta leiriläisiltä luvat esimerkiksi valokuvien ottamiseen leirillä. Laadimme myös lupakirjeen koteihin siltä varalta, että leirille osallistuu alaikäisiä.

Peli-iltojen osalta halusimme, etteivät nuoret jää iltojen järjestämisen ja pohdintojensa kanssa yksin. Pidimme tärkeänä, että jokaisessa illassa oli paikalla joku aikuinen: nuorisotyönohjaaja oli mukana kaikilla kerroilla ja me osallistuimme ensimmäiseen ja viimeiseen kertaan. Tuen tarjoaminen nuorille oli mielestämme tärkeää, jotta jokaiselle jäisi hyvä kokemus vapaaehtoistyöstä.

Eettisesti tarkasteltuna sekä kirkon vapaaehtoisten toiminnassa, että ammattilaisten työssä korostuvat vuorovaikutuksen merkitys ja toiminnan merkityksellisyys tekijälle. Prosessin aikana oli pidettävä kiinni peruskysymyksistä, jotta aihe pysyi selkeästi rajattuna; kenelle, miksi ja miten? Lähtökohtana oli Keltinmäen alue seurakunnan vapaaehtoistyön kehittäminen ja tarve tuli seurakunnalta. Kohteena olivat ensisijaisesti seurakunnan nykyiset vapaaehtoiset, mutta hankkeen myötä tavoitteena on innostaa mukaan myös uusia toimijoita. Toteutuksena olivat vapaaehtoisille järjestetyt leirit kiitoksena arvokkaasta työstä. Kehittämisideoita sekä toiveita keräsimme vapaaehtoisilta itseltään anonyymisti kyselykaavakkeen avulla ja keskustelemalla heidän kanssaan leirien aikana. Toiselle, vuoden 2017, leirille toivoimme erityisesti nuoria mukaan. Nuorisotyö oli kutsuttu mukaan suunnittelupalaveriinkin, mutta he eivät ehtineet omilta kiireiltään osallistua niihin. Erityisesti tässä kohden havaitsimme vuorovaikutuksen tärkeyden. Tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan hyvää vuorovaikutusta seurakunnan sisällä eri työalojen kesken, työntekijöiden ja vapaaehtoisten välillä sekä eri-ikäisten vapaaehtoisten välillä. Yhdessä ja yhteiseksi hyväksi toimimalla saadaan paljon hyvää aikaan ja se kantaa pitkälle.

Lähteiden kohdalla kiinnitimme erityisesti huomiota niiden luotettavuuteen, relevanttiuteen ja julkaisuvuoteen. Suosimme sellaisia lähteitä, jotka ovat julkaistu viimeisen kymmenen vuoden sisällä, mutta joitakin vanhempiakin lähteitä käytimme, mikäli niiden sisältämä tieto vastasi tarpeisiimme opinnäytetyön aiheen ja tavoitteen puolesta. Käytimme paljon Suomen evankelis-luterilaisen kirkon julkaisuja, sillä niistä löytyi parhaiten tietoa meidän aiheeseemme liittyen. Vapaaehtoistyöstä löytyi yleisestikin paljon materiaalia ja tietoa, jota pystyimme hyödyntämään.

10.4 Ammatillinen kasvumme

Koko koulutuksemme ajan olemme tehneet paljon ryhmätöitä ja teimme myös opinnäytetyömme yhdessä. Ryhmätyöskentelyssä täytyy kuunnella toinen toisiaan, tehdä

kompromisseja sekä keskittyä olennaiseen asiaan. Lisäksi on osattava kunnioittaa toisten mielipiteitä ja antaa sekä vastaanottaa rakentavaa palautetta. Nämä taidot ovat kehittyneet matkan varrella, ja olemme huomanneet, että kriittistä pohdintaa on tullut enemmän. Myös lähdekritiikki ja medialukutaitomme ovat kehittyneet opinnäytetyöprosessin myötä. Jokainen meistä kolmesta on oma persoonamme ja työskentelemme hyvin eri tavoin. Tästä huolimatta olemme kuitenkin löytäneet sopuisan ja yhteen hiileen puhaltavan ryhmän sekä yhteiset työskentelytavat. Nämä ryhmätyöskentelytaidot ovat arvokkaita myös työelämässä. Tulemme tarvitsemaan näitä vuorovaikutustaitoja moniammatillisessa työskentelyssä.

Olimme tyytyväisiä työelämäyhteistyökumppaniimme ja opimme heiltä paljon. He olivat myönteisiä ja kannustavia opinnäytetyöme suhteen. Opinnäytetyöprosessimme kesti kaksi vuotta, jonka aikana oli myös muutamia työntekijävaihdoksia. Yhteistyön luominen eri työalojen keskellä toi meille välillä haasteita. Esimerkiksi tiedonkulun hitauden koimme välillä haastavana. Tämä tiedonkulun hitaus on ymmärrettävää, sillä tiedostamme kirkon työntekijöiden kiireet ja heillä on ensisijaisena prioriteettina omat työtehtävät. Monessa seurakunnassa saattaa olla haasteena, että eri työalat keskittyvät vahvasti omiin tehtäviin ja yhteistyö jää vähäiseksi. Tämä oli havaittavissa prosessin aikana. Opimme ottamaan nämä prosessin aikana ilmenneet yhteistyön haasteet huomioon ja pyrimme tulevana työntekijöinä parantamaan yhteistyön sujuvuutta, esimerkiksi huolehtimalla tavoitettavuudesta sähköpostin ja puhelimen kautta.

Vapaaehtoistyön merkitys realisoitui meille tämän prosessin aikana monestakin näkökulmasta. Ensinnäkin, miten arvokasta työtä vapaaehtoiset tekevät: seurakuntien toiminta on hyvin paljon vapaaehtoisten varassa. Toiminta on hyvin haavoittuvaista, mikäli vapaaehtoinen esimerkiksi sairastuu, lopettaa tai tulee muita esteitä. Lisäksi vapaaehtoistyö on hyvin merkittävää kansantalouden ja yhteiskunnan toimivuuden kannalta. Toisekseen osallisuuden ja yhteisöllisyyden osalta vapaaehtoiset ovat tärkeässä asemassa: he ovat seurakuntalaisia, jotka tekevät merkittävää työtä yhteisen hyvän vuoksi. Vapaaehtoistyö on seurakuntalaisille väylä vaikuttaa ja osallistua seurakunnan toimintaan. Seurakunta on ennen kaikkea yhteisö, ja työntekijöiden lisäksi vapaaehtoiset mahdollistavat seurakunnan toiminnan toteutumisen sekä tuovat siihen seurakuntalaisten näkökulmaa ja yhteisöllisyyttä. Heidän arvostaminen ja huomioiminen on näin ollen erityisen tärkeää.

Yksi kehittämisideoistamme oli uusien, varsinkin nuorten vapaaehtoisten rekrytointi. Vaikka ideoimmekin tähän liittyen erilaisia uusia toimintatapoja ja -mahdollisuuksia, niin tiedostamme, että uusien vapaaehtoisten rekrytointi ei ole käytännössä mikään helppo tehtävä. Huomioitavaa on, että seurakunnalla on tietyt resurssit ja rakenteelliset tekijät, jotka rajoittavat uudistuksia ja kehittämisideoiden toteuttamista. Uusia vapaaehtoisia pitäisi kuitenkin saada toimintaan mukaan, sillä nykyiset vapaaehtoiset Keltinmäessä ovat jo iäkkäitä. Tämän opinnäytetyöprosessin loppupuolella muutamat seurakunnan toiminnat ovat vaarassa loppua, kun vapaaehtoiset ovat ikänsä puolesta jääneet pois toiminnasta. Tämä uusien vapaaehtoisten rekrytoinnin haastavuus on liitoksissa myös isompaan kuvaan, johon liittyy esimerkiksi yhteiskunnan ja seurakunnan aseman muutos. Yhteiskuntamme on kehittynyt yhteisöllisestä enemmän individualistiseen suuntaan. Seurakuntien jäsenmäärien vähentyessä osana yhteiskunnallista kehitystä on myös kirkon asema muuttunut. Tulevaisuudessa kirkko saattaa joutua tekemään enemmän töitä tavoittaakseen seurakuntalaisia ja tätä kautta uusia vapaaehtoisia. Tulevaisuudessa tulee mahdollisesti tarjota enemmän projektiluontoisia vapaaehtoistyötehtäviä ja monipuolisempia toimintamahdollisuuksia esimerkiksi työikäisille ja nuoremmille. Kirkon vapaaehtoistyön mainetta ja toimintaa voi olla myös tarvetta uudistaa rohkeasti ja tuoda markkinoinnin kautta vapaaehtoistyötä houkuttelevasti esille.

Ajattelemme vapaaehtoistyön kehittämisen olevan ajankohtainen ja tulevaisuuden kannalta merkittävä aihe valtakunnallisesti kaikissa seurakunnissa. Useissa seurakunnissa kohdataan varmasti paljon saman tyyppisiä onnistumisia, haasteita ja kehittämiskohtia vapaaehtoistyön kohdalla. Vapaaehtoistyön asema ja osallisuuden merkitys ovat tulevaisuudessa yhä enemmän vahvistumassa seurakunnissa. Mielestämme tätä opinnäytetyötä on mahdollista hyödyntää laajemminkin, kuin vain Keltinmäen alue seurakunnassa. Toivomme, että Keltinmäen alue seurakunnan lisäksi koko Jyväskylän seurakunta, ja mahdollisesti muutkin tahot, saavat tästä opinnäytetyöstä uusia ideoita vapaaehtoistyön kehittämiseen ja osallisuuden lisäämiseen.

LÄHTEET

- Diakonia-ammattikorkeakoulu: Oske-pajat (2017). Saatavilla 30.1.2018:
<https://www.diak.fi/opiskelu/opiskelijan-polku/opintojen-suorittaminen/oske-opiskelijat/>
- Grönlund, H. (2012). *Volunteerism as a mirror of individuals and society: reflections from young adults in Finland* (Väitöskirja, Helsingin yliopisto, Käytännöllisen teologian laitos). Saatavilla
<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/32919/voluntee.pdf?sequence=1>
- Halme, L. (2008). *Uskonto ja kasvatus vuorovaikutuksena*. Helsinki: LK-Kirjat.
- Hannum, K. (2014). *5 habits of highly effective parishes*. Saatavilla
<https://www.ebscohost.com/>
- Harju, U; Niemelä P; Ripatti J; Siivonen T. & Särkelä R (2001). *Vapaaehtoistoiminta seurakunnissa ja järjestöissä*. Edita: Helsinki.
- Haskell, D., Burgoyne, S. & Flatt, K. (2016). *Factors Influencing Church Choice: An Exploration of Responses from New Attendees at Growing Canadian Mainline Churches*. Saatavilla <https://www.ebscohost.com/>
- Hauta-Aho, H. & Tornivaara, S. (2009). *Kirkosta kiinni*. Kirjapaja: Helsinki
- Jokainen on osallinen – Kirkon vapaaehtoistoiminta (2015). *Vapaaehtoistoiminnan linjaukset 2015*. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon julkaisu. Helsinki.
- Jyväskylän kaupunki (2018). *Asuinalueet: Keltinmäki*. Luettavissa 7.2.2018
<https://www.jyvaskyla.fi/asuminen/asuinalueet/keltinmaki>
- Jyväskylän kaupunki (2018). *Asuinalueet: Kortepohja*. Luettavissa 7.2.2018
<https://www.jyvaskyla.fi/asuminen/asuinalueet/kortepohja>
- Jyväskylän kaupunki (2018). *Asuinalueet: Kuohu-Vesanka*. Luettavissa 7.2.2018
<https://www.jyvaskyla.fi/asuminen/asuinalueet/kuohu-vesanka>

- Jyväskylän kaupunki (2018). *Asuinalueet: Kypärämäki*. Luettavissa 7.2.2018 <https://www.jyvaskyla.fi/asuminen/asuinalueet/kyparamaki>
- Jyväskylän seurakunta (2018). *Jyväskylän seurakunnan jäsenmäärä lähes entisellään*. Luettavissa 7.2.2018 <http://www.jyvaskylanseurakunta.fi/uutiset/-/news/32335451/>
- Jyväskylän seurakunta (2018). *Keltinmäen alue seurakunta*. Luettavissa 23.2.2018 <http://www.jyvaskylanseurakunta.fi/keltinmaen-alue seurakunta>
- Kananen, J. (2015). *Opinnäytetyön kirjoittajan opas – Näin kirjoitan opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun*. (Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 202). Suomen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print.
- Kirkkona monikulttuurisessa yhteiskunnassa (2014). Suomen evankelis-luterilaisen kirkon tulevaisuusselonteko. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon julkaisuja 16. Kirkko ja toiminta. Kirkkohallitus Helsinki.
- Kirkon tutkimuskeskus (2016). Nelivuotiskertomukset 2012-2015. Vapaaehtoiset seurakunnissa. Saatavilla 30.1.2018 <https://www.kirkontutkimuskeskus.fi/viz?id=40>
- Kohtaamisen kirkko (2014). Suomen evankelis-luterilaisen kirkon toiminnan suunta vuoteen 2020. Suomen ev.-lut. kirkon julkaisuja 7. Kirkkohallitus Helsinki.
- Kormilainen V., Ahonen J. & Ijäs J. (2016). *Somempi seurakunta, sosiaalisen median opas*. Viro: Kirjapaino.
- L 1285/2016. Nuorisolaki. Saatavilla 30.1.2018 <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285>
- Meidän kirkko – Osallisuuden yhteisö (2007). Suomen evankelis-luterilaisen kirkon strategiaa vuoteen 2015 laatineen työryhmän mietintö. Kirkkohallitus Helsinki.
- Mykkänen-Hänninen R. (2007). *Vapaaehtoistyön rajapinnoilla*. Helsingin ammattikorkeakoulu Stadian julkaisuja. Helsinki.
- Oakes, K. (2015). *Church-Shopping: Why is it so hard for young Catholics to find the right parish?* Saatavilla <https://www.ebscohost.com/>

- Piirainen, K. & Kettunen, A. (toim.) (2013). *Haasteena nuorten vapaaehtoistoiminta: kehittämishankkeen arviointi*. (Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja. D Työpapereita 62). Saatavilla 30.1.2018 www.diak.fi/Documents/D_62_ISBN_978-952-493-197-7.pdf
- Powell, K., Mulder, J. & Griffin, B. (2016). *Put away the skinny jeans*. Saatavilla <https://www.ebscohost.com/>
- Rahkonen, J. (2015). *Vapaaehtoistyön tekeminen Suomessa*. Saatavilla 20.4.2017 <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content25B241>
- Rantanen, Jukka (2017). Diakoni. Keltinmäen alue seurakunta. Jyväskylä. Tekstiviesti 27.10.2017.
- SKV (2010). *Keltinmäki. Kirjoitus on julkaistu alun perin Keskisuomalaisessa 18.9.2010. Teksti: Eija Juutilainen / Keskisuomalainen*. Viitattu 7.2.2018 <http://skv-web01.cloudapp.net/alueet/keltinmaki>
- Sweetser, T. (2013). *Setting Hearts on Fire: A pilot project for evangelization*. Saatavilla <https://www.ebscohost.com/>
- Thitz, P. (2013). *Seurakunta osallisuuden yhteisönä*. (Väitöskirja, Itä-Suomen yliopisto, Yhteiskuntatieteiden laitos). Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja. Tampere.
- Valli, R. & Aaltola, J. (2015). *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1 – Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle*. Juva: PS-kustannus.
- Vapaaehtoistyö.fi. Löydä oma vapaaehtoistyösi. Saatavilla 30.1.2018 <https://vapaaehtoistyö.fi/>
- VETY (Vapaaehtoistyö yleishyödyllisessä yhteisössä) -hanke (2014). *Opas toiminnan kehittäjälle - Onnistunut vapaaehtoistoiminta*. Saatavilla: https://www.kierratyskeskus.fi/files/8928/Onnistunut_vapaaehtoistoiminta_opas_VETY_0514web.pdf
- Yeung, A. & Grönlund, H. (2005). Nuorten aikuisten arvot, asenteet ja osallisuus. Teoksessa M. Nylund & A. Yeung (toim.), *Vapaaehtoistoiminta: anti, arvot ja osallisuus* (s. 167-193). Tampere: Vastapaino

Yeung, A. & Nylund, M. (2005). Vapaaehtoisuuden anti, arvot ja osallisuus murroksessa. Teoksessa M. Nylund & A. Yeung (toim.), *Vapaaehtoistoiminta: anti, arvot ja osallisuus* (s. 167-193). Tampere: Vastapaino.

LIITTEET

LIITE 1. Kyselylomake

KYSELYLOMAKE

Hei,

haluatko olla mukana kehittämässä Keltinmäen seurakunnan vapaaehtoistyötä vastaamalla Vapaaehtoisten leirillä tehtävään kyselyyn?

Olemme neljä opiskelijaa Pieksämäen Diakonia-ammattikorkeakoulusta. Opiskelemme sosionomi-diakoneiksi ja sosionomi-nuorisotyöntekijöiksi. Meillä on käynnissä opinnäytetyöprojekti, joka koskee vapaaehtoistyötä ja sen kehittämistä seurakunnissa. Toteutamme aineistonkeruuta Keltinmäen seurakunnan järjestämällä Vapaaehtoisten leirillä.

Osana opinnäytetyötämme haluaisimme kuulla sinun kokemuksiasi, miten olet kokenut vapaaehtoistyön tekemisen seurakunnassa ja miten sitä voisi mahdollisesti kehittää. Suoritamme näiden kokemusten ja ajatusten keräämisen kyselylomakkeilla Vapaaehtoisten leirillä 8.-10.9.2017.

Kyselylomakkeen täyttäminen on **vapaaehtoista** ja **se täytetään nimettömänä**. Leirillä on varattu aikaa lomakkeen täyttämiseen. Kyselylomake ei ole pitkä tai vaativa, mutta sinun vastauksesi ovat meille opinnäytetyömme kannalta todella arvokkaita! Vain me neljä opiskelijaa käsittelemme kyselylomakkeiden vastauksia ja kyselylomakkeiden vastauksia käytetään ainoastaan opinnäytetyöhömmme sekä seurakunnan vapaaehtoistyön kehittämiseen.

TAUSTATIEDOT**1. Olen iältäni:**

15-20 21-30 31-50 51-65 65 ->
☐ ☐ ☐ ☐ ☐

2. Oletko toiminut tai toimitko seurakunnassasi vapaaehtoistyössä?

Kyllä Ei
☐ ☐

Mikäli vastasit Ei, miksi?

Jos vastasit ei, siirry kysymykseen 8

3. Kerro suhteestasi vapaaehtoistyöhön (esim. millaista vapaaehtoistyötä olet tehnyt, kuinka kauan ja kuinka usein)

HYVINVOINTI**4. Mitä koet vapaaehtoistyön antavan sinulle?****5. Millaista tukea ja ohjausta olet saanut vapaaehtoistyöhön?**

6. Koetko saavasi tarpeeksi tukea ja ohjausta tekemääsi vapaaehtoistyöhön?

Todella huonosti Melko huonosti Jonkin verran Melko hyvin Erittäin hyvin En osaa sanoa

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

7. Onko sinulla toiveita ohjauksen ja tuen suhteen?

**8. Arvioi jaksamisesi tekemäsi seurakunnan vapaaehtoistyön suhteen asteikolla 1-10
(1 = erittäin huono, 10 = erittäin hyvä)**

| | | | | | | | | | |
|-----------------------|-----------------------|-----------------------|-----------------------|-----------------------|-----------------------|-----------------------|-----------------------|-----------------------|-----------------------|
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 |
| <input type="radio"/> | <input type="radio"/> | <input type="radio"/> | <input type="radio"/> | <input type="radio"/> | <input type="radio"/> | <input type="radio"/> | <input type="radio"/> | <input type="radio"/> | <input type="radio"/> |

Jos koet jaksamisesi vapaaehtoistyössä huonoksi, mikä parantaisi sitä?

VAPAAEHTOISTYÖN KEHITTÄMINEN

9. Mihin olet tyytyväinen Keltinmäen alue seurakunnan vapaaehtoistyössä?

10. Mitä kehittäisit siinä?

11. Onko sinulla toiveita uusista vapaaehtoistyön muodoista?

LEIRI

12. Mikä tunnelma sinulle jäi leiristä? Piditkö/et pitänyt siitä ja miksi?

13. Mitä jäit kaipaamaan? Miten leiriä voisi kehittää?

14. Mitä muuta haluaisit kertoa?

KIITOS VASTAUKSISTASI!

LIITE 2. Leiriohjelmat

KELTINMÄEN ALUESEURAKUNNAN VAPAAEHTOISTEN LEIRI-AIKATAULU VESALASSA 2016

Tiistai 30.8.2016

10.30 Majoitus
 11.30 Lounas
 12.30 Tutustumista ja draamaa
 14.00 Päiväkahvi
 14.30 Vapaaehtoistyön tori
 16.30 Päivällinen
 17.30. Nuoret saapuvat
 20.30. Iltapala
 21.00 Iltahartaus
 HYVÄÄ YÖTÄ, KAUNIITA UNIA!

Torstai 1.9.2016

8.00 Aamupala
 9.00 Lipunnosto ja aamuhartaus
 10.00 Koulutus hartauksista
 11.30 Lounas
 Siivous ja huoneiden luovutus
 13.00 Viikkomessu Riihikirkossa
 14.00 Päätöskahvit
 KIITOS JA TURVALLISTA KOTIMATKAA!

Keskiviikko 31.8.2016

8.00 Aamupala
 9.00 Aamunavaus ja askartelu
 11.30 Lounas
 12.30 Hartaus Riihikirkossa
 Päivälepo
 14.30 Päiväkahvi
 15.00 Ehtoollismessu-avustus koulutus Riihikirkossa (Eivor Pitkänen)
 16.30 Päivällinen Syvälahdessa nuotion äärellä
 18.30-21.00 Sauna
 20-21.30 Iltapala katiskassa
 21.30 Iltahartaus
 NUKU HYVIN, OLKOON UNESI SYVIN!

KELTINMÄEN ALUESEURAKUNNAN VAPAAEHTOISTEN LEIRI-AIKATAULU KOIVUNIEMESSÄ 2017

Perjantai 8.9.2017

16.30 Päivällinen

17.30 Majoitus

18.30 Tutustuminen (aloitus ja palautepuu)

20.00 Iltapala

21.00 Iltahartaus Riihikirkko

22.00 Ohjaajien palaveri

HYVÄÄ YÖTÄ!

Lauantai 9.9. 2017

8.00 Aamupala

9.00 Aamuhartaus

9.30 Toimintaa

11.30 Lounas

Vapaata oleskelua

14.00 Päiväkahvi

14.30 Ohjelmaa

16.30 Päivällinen

17.30 Laulua

18.30 Sauna

20.00 Iltapala

21.00 Iltahartaus

22.00 Ohjaajien palaveri

HYVÄÄ YÖTÄ!

Sunnuntai 10.9.2017

8.00 Aamupala

9.00 Aamuhartaus

9.30 Kyselykaavake ja vapaata keskustelua

11.30 Lounas

12.00 Pakkaaminen ja siivous

13.00 Ehtoolliskirkko Riihikirkko

14.00 Päätöskahvit

KIITOS JA HYVÄÄ KOTIMATKAA!

LIITE 3. Peli-iltojen mainokset

Mainos 1:

HEI KAIKKI IKÄIHMISET!

Keltinmäen alueseudrakunnan nuoret järjestävät **maanantaina 20.3. alkaen klo 18** peli- ja kahvitteluillan ikääntyville Keltinmäen kirkon alakerran nuorisotilassa.

Pelataan lauta- ja korttipelejä, kahvitellaan herkkujen kera sekä rupatellaan mukavia samalla tutustuen toisiimme.



TERVETULOA MUKAAN!

Lisätietoja antaa Diakonia-ammattikorkeakoulun opiskelijat Ulla Hautamäki ja Pia Sauro puh. 040-5151563

Mainos 2:

Keltinmäen alueseudakunnan nuoret järjestävät peli- ja kahvitteluiltoja ikääntyville Keltinmäen kirkon alakerran nuorisotilassa. Pelataan lauta- ja korttipelejä, kahvitellaan herkkujen kera sekä rupatellaan mukavia tutustuen toisiin.

SEURAAVAT KERRAT:

4.4. TIISTAI klo 18.00-19.30

17.4. MAANANTAI klo 18.00-19.30

2.5. TIISTAI klo 18.00-19.30

15.5. MAANANTAI klo 18.00-19.30